

**WERSJA SKONSOLIDOWANA
TRAKTATU
O UNII EUROPEJSKIEJ**

SPIS TREŚCI

TEKST TRAKTATU

	<i>Strona</i>
Preambuła	9
TYTUŁ I — Postanowienia wspólne	10
TYTUŁ II — Postanowienia zmieniające Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą w celu ustanowienia Wspólnoty Europejskiej	13
TYTUŁ III — Postanowienia zmieniające Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali	14
TYTUŁ IV — Postanowienia zmieniające Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej	14
TYTUŁ V — Postanowienia dotyczące wspólnej polityki zagranicznej	14
TYTUŁ VI — Postanowienia o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych	23
TYTUŁ VII — Postanowienia o wzmocnionej współpracy	31
TYTUŁ VIII — Postanowienia końcowe	33

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA DANII, PREZYDENT REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC, PREZYDENT REPUBLIKI GRECKIEJ, JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL HISZPANII, PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ, PREZYDENT IRLANDII, PREZYDENT REPUBLIKI WŁOSKIEJ, JEGO KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ WIELKI KSIĄŻĘ LUKSEMBURGA, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA NIDERLANDÓW, PREZYDENT REPUBLIKI PORTUGALSKIEJ, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ⁽¹⁾,

ZDECYDOWANI przejść do nowego etapu procesu integracji europejskiej, zapoczątkowanego ustanowieniem Wspólnot Europejskich,

PRZYWOŁUJĄC historyczne znaczenie przewyciężenia podziału kontynentu europejskiego oraz potrzebę ustanowienia trwałych podstaw budowy przyszłej Europy,

POTWIERDZAJĄC swe przywiązanie do zasad wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego,

POTWIERDZAJĄC swe przywiązanie do podstawowych praw socjalnych określonych w Europejskiej Karcie Społecznej, podpisanej w Turynie dnia 18 października 1961 roku, oraz we Wspólnotowej Karcie Socjalnych Praw Podstawowych Pracowników z 1989 roku,

PRAGNĄC pogłębić solidarność między swymi narodami w poszanowaniu ich historii, kultury i tradycji,

PRAGNĄC umocnić demokratyczny charakter i skuteczność działania instytucji, tak aby były one w stanie lepiej spełniać, w jednolitych ramach instytucjonalnych, powierzone im zadania,

ZDECYDOWANI umocnić swe gospodarki, a także doprowadzić do ich konwergencji oraz do ustanowienia unii gospodarczej i walutowej, w tym – zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu – jednej i stabilnej waluty,

WYRAŻAJĄC MOCNĄ WOLĘ popierania postępu gospodarczego i społecznego swych narodów poprzez urzeczywistnienie rynku wewnętrznego oraz umacnianie spójności i ochrony środowiska naturalnego, przy uwzględnieniu zasady stałego rozwoju, oraz prowadzenia polityk, które zapewnią, że integracji gospodarczej towarzyszyć będzie równoczesny postęp w innych dziedzinach,

ZDECYDOWANI ustanowić wspólne obywatelstwo dla obywateli swych krajów,

⁽¹⁾ W międzyczasie Republika Czeska, Republika Estońska, Republika Cypryjska, Republika Łotewska, Republika Litewska, Republika Węgierska, Republika Malty, Republika Austrii, Rzeczpospolita Polska, Republika Słowenii, Republika Słowacka, Republika Finlandii i Królestwo Szwecji stały się członkami Unii Europejskiej.

ZDECYDOWANI realizować wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, w tym stopniowo określać wspólną politykę obronną, która mogłaby prowadzić do wspólnej obrony, zgodnie z artykułem 17, wzmacniając w ten sposób tożsamość i niezależność Europy w celu wspierania pokoju, bezpieczeństwa oraz postępu w Europie i na świecie,

ZDECYDOWANI ułatwić swobodny przepływ osób, przy zapewnieniu bezpieczeństwa swym narodom, poprzez ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu,

ZDECYDOWANI kontynuować proces tworzenia coraz ściślejszego związku między narodami Europy, w którym decyzje są podejmowane jak najbliżej obywateli, zgodnie z zasadą pomocniczości,

MAJĄC NA UWADZE dalsze kroki, które należy przedsięwziąć na rzecz rozwoju integracji europejskiej,

POSTANOWILI ustanowić Unię Europejską i w tym celu powołali jako swych pełnomocników:

(lista pełnomocników została pominięta)

KTÓRZY, po wymianie swych pełnomocnictw uznanych za należyte i sporządzone we właściwej formie, uzgodnili co następuje:

TYTUŁ I

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Artykuł 1

Niniejszym Traktatem WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY ustanawiają między sobą UNIE EUROPEJSKĄ, zwaną dalej „Unią”.

Niniejszy Traktat wyznacza nowy etap w procesie tworzenia coraz ściślejszego związku między narodami Europy, w którym decyzje podejmowane są z możliwie najwyższym poszanowaniem zasady otwartości i jak najbliżej obywateli.

Unię stanowią Wspólnoty Europejskie, uzupełnione politykami i formami współpracy przewidzianymi niniejszym Traktatem. Jej zadaniem jest kształtowanie w sposób spójny i solidarny stosunków między Państwami Członkowskimi oraz między ich narodami.

Artykuł 2

Unia stawia sobie następujące cele:

- popieranie postępu gospodarczego i społecznego oraz wysokiego poziomu zatrudnienia i doprowadzenie do zrównoważonego i trwałego rozwoju, zwłaszcza poprzez utworzenie przestrzeni bez granic wewnętrznych, umocnienie gospodarczej i społecznej spójności oraz ustanowienie unii gospodarczej i walutowej, obejmującej docelowo jedną walutę, zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu,
- potwierdzanie swej tożsamości na arenie międzynarodowej, zwłaszcza poprzez realizację wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym stopniowe określanie wspólnej polityki obronnej, która zgodnie z artykułem 17 mogłaby prowadzić do wspólnej obrony,
- umacnianie ochrony praw i interesów obywateli jej Państw Członkowskich poprzez ustanowienie obywatelstwa Unii,
- utrzymanie i rozwijanie Unii jako przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w której zagwarantowana jest swoboda przepływu osób, w powiązaniu z właściwymi środkami w odniesieniu do kontroli granic zewnętrznych, azylu, imigracji oraz zapobieganie i zwalczanie przestępczości,
- pełne zachowanie dorobku wspólnotowego i jego rozwój, z uwzględnieniem zakresu, w jakim polityki i formy współpracy, ustanowione niniejszym Traktatem, wymagają zrewidowania w celu zapewnienia skuteczności mechanizmów i instytucji Wspólnoty.

Unia osiąga swe cele zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu, określonymi w nim warunkami i harmonogramem, z poszanowaniem zasady pomocniczości, określonej w artykule 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Artykuł 3

Unia dysponuje jednolitymi ramami instytucjonalnymi, które zapewniają spójność i ciągłość działań podejmowanych do osiągnięcia jej celów, przy poszanowaniu i rozwijaniu dorobku wspólnotowego.

Unia czuwa, w szczególności, nad spójnością całości swych działań zewnętrznych, podejmowanych w ramach polityk w dziedzinach stosunków zagranicznych, bezpieczeństwa, gospodarczej i rozwoju. Rada i Komisja są odpowiedzialne za zapewnienie takiej spójności i współpracują w tym celu. Gwarantują one realizację tych polityk w ramach swoich kompetencji.

Artykuł 4

Rada Europejska nadaje Unii impulsy niezbędne do jej rozwoju i określa w tej mierze ogólne kierunki polityczne.

W skład Rady Europejskiej wchodzi szefowie państw lub rządów Państw Członkowskich oraz przewodniczący Komisji. Towarzyszą im ministrowie spraw zagranicznych Państw Członkowskich i członek Komisji. Rada Europejska zbiera się co najmniej dwa razy w roku pod przewodnictwem szefa państwa lub rządu Państwa Członkowskiego, które przewodniczy Radzie.

Rada Europejska składa Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie po każdym swym spotkaniu oraz roczne sprawozdanie pisemne o postępach dokonanych przez Unię.

Artykuł 5

Parlament Europejski, Rada, Komisja, Trybunał Sprawiedliwości i Trybunał Obrachunkowy realizują swe uprawnienia zgodnie z warunkami i celami przewidzianymi, z jednej strony, w postanowieniach Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie oraz późniejszych traktatów i aktów zmieniających je lub uzupełniających, z drugiej zaś — w innych postanowieniach niniejszego Traktatu.

Artykuł 6

1. Unia opiera się na zasadach wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego, które są wspólne dla Państw Członkowskich.
2. Unia szanuje prawa podstawowe zagwarantowane w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, podpisanej w Rzymie 4 listopada 1950 roku, oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla Państw Członkowskich, jako zasady ogólne prawa wspólnotowego.
3. Unia szanuje tożsamość narodową Państw Członkowskich.
4. Unia zapewnia sobie środki niezbędne do osiągnięcia swych celów i prowadzenia swych polityk.

Artykuł 7

1. Na uzasadniony wniosek jednej trzeciej Państw Członkowskich, Parlamentu Europejskiego lub Komisji, Rada, stanowiąc większością czterech piątych swych członków po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, może stwierdzić istnienie wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Państwo Członkowskie zasad wymienionych w artykule 6 ustęp 1 i skierować do tego Państwa stosowne zalecenia. Przed dokonaniem takiego stwierdzenia Rada wysłuchuje dane Państwo Członkowskie i stanowiąc zgodnie z tą samą procedurą, może wezwać osoby niezależne do przedłożenia w rozsądnym terminie sprawozdania w sprawie sytuacji w tym Państwie.

Rada regularnie bada, czy powody dokonania takiego stwierdzenia pozostają aktualne.

2. Rada zebrana w składzie szefów państw lub rządów, stanowiąc jednomyślnie na wniosek jednej trzeciej Państw Członkowskich lub Komisji i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, może stwierdzić, po wezwaniu rządu Państwa Członkowskiego do przedstawienia swoich uwag, poważne i stałe naruszenie przez to Państwo Członkowskie zasad określonych w artykule 6 ustęp 1.

3. Po dokonaniu stwierdzenia na mocy ustępu 2, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zdecydować o zawieszeniu niektórych praw wynikających ze stosowania niniejszego Traktatu dla tego Państwa Członkowskiego, łącznie z prawem do głosowania przedstawiciela rządu tego Państwa Członkowskiego w Radzie. Rada uwzględnia przy tym możliwe skutki takiego zawieszenia dla praw i obowiązków osób fizycznych i prawnych.

Obowiązki, które ciążą na tym Państwie Członkowskim na mocy niniejszego Traktatu, pozostają w każdym przypadku wiążące dla tego Państwa.

4. Rada może następnie, stanowiąc większością kwalifikowaną, zdecydować o zmianie lub uchyleniu środków podjętych na podstawie ustępu 3, w przypadku zmiany sytuacji, która doprowadziła do ich ustanowienia.

5. Do celów niniejszego artykułu Rada stanowi, nie biorąc pod uwagę głosu przedstawiciela rządu danego Państwa Członkowskiego. Wstrzymanie się od głosu członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w podjęciu decyzji określonych w ustępie 2. Większość kwalifikowana jest określona jako taki sam udział głosów ważonych danych członków Rady jak ustalony w artykule 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Niniejszy ustęp stosuje się również w przypadku zawieszenia praw do głosowania zgodnie z ustępem 3.

6. Do celów ustępów 1 i 2 Parlament Europejski stanowi większością dwóch trzecich oddanych głosów, reprezentującą większość jego członków.

TYTUŁ II

POSTANOWIENIA ZMIENIAJĄCE TRAKTAT USTANAWIAJĄCY EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ GOSPODARCZĄ W CELU USTANOWIENIA WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ

Artykuł 8

(pominięty)

TYTUŁ III

**POSTANOWIENIA ZMIENIAJĄCE TRAKTAT USTANAWIAJĄCY EUROPEJSKĄ
WSPÓLNOTĘ WĘGLA I STALI***Artykuł 9*

(pominięty)

TYTUŁ IV

**POSTANOWIENIA ZMIENIAJĄCE TRAKTAT USTANAWIAJĄCY EUROPEJSKĄ
WSPÓLNOTĘ ENERGII ATOMOWEJ***Artykuł 10*

(pominięty)

TYTUŁ V

**POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE WSPÓLNEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ
I BEZPIECZEŃSTWA***Artykuł 11*

1. Unia określa i realizuje wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, obejmującą wszystkie dziedziny polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, której celami są:

- ochrona wspólnych wartości, podstawowych interesów, niezawisłości i integralności Unii, zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,
- umacnianie bezpieczeństwa Unii we wszelkich formach,
- utrzymanie pokoju i umacnianie bezpieczeństwa międzynarodowego zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych oraz Aktu Końcowego z Helsinek i celami Karty Paryskiej, w tym dotyczącymi granic zewnętrznych,
- popieranie współpracy międzynarodowej,
- rozwijanie oraz umacnianie demokracji i państwa prawnego, a także poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności.

2. Państwa Członkowskie popierają, aktywnie i bez zastrzeżeń, politykę zewnętrzną i bezpieczeństwa Unii w duchu lojalności i wzajemnej solidarności.

Państwa Członkowskie działają zgodnie na rzecz umacniania i rozwijania wzajemnej solidarności politycznej. Powstrzymują się od wszelkich działań, które byłyby sprzeczne z interesami Unii lub mogłyby zaszkodzić jej skuteczności jako spójnej sile w stosunkach międzynarodowych.

Rada czuwa nad poszanowaniem tych zasad.

Artykuł 12

Unia osiąga cele określone w artykule 11 poprzez:

- określanie zasad i ogólnych wytycznych wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa,
- decydowanie o wspólnych strategiach,
- przyjmowanie wspólnych działań,
- przyjmowanie wspólnych stanowisk,
- umacnianie systematycznej współpracy między Państwami Członkowskimi w prowadzeniu ich polityki.

Artykuł 13

1. Rada Europejska określa zasady i ogólne wytyczne wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, łącznie ze sprawami mającymi wpływ na kwestie polityczno-obronne.

2. Rada Europejska decyduje o wspólnych strategiach wprowadzanych w życie przez Unię w dziedzinach, w których Państwa Członkowskie mają ważne wspólne interesy.

Wspólne strategie określają ich cele, czas trwania i środki, które mają być przekazane do dyspozycji przez Unię i Państwa Członkowskie.

3. Na podstawie określonych przez Radę Europejską ogólnych wytycznych Rada podejmuje decyzje niezbędne do określenia i wprowadzenia w życie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Rada zaleca Radzie Europejskiej przyjęcie wspólnych strategii i wprowadza je w życie, zwłaszcza przyjmując wspólne działania i wspólne stanowiska.

Rada zapewnia jednolitość, spójność i skuteczność działań Unii.

Artykuł 14

1. Rada przyjmuje wspólne działania. Dotyczą one pewnych sytuacji, w których niezbędne jest podjęcie działań operacyjnych. Wspólne działania określają ich zasięg, cele, zakres i środki, jakie mają być oddane do dyspozycji Unii, warunki wprowadzania ich w życie oraz – w razie potrzeby – czas ich trwania.
2. Jeżeli nastąpiła zmiana okoliczności mająca wyraźny wpływ na kwestię stanowiącą przedmiot wspólnego działania, Rada dokonuje przeglądu zasad i celów tego działania oraz podejmuje niezbędne decyzje. Dopóki Rada nie podejmie stosownej decyzji, wspólne działanie pozostaje w mocy.
3. Wspólne działania wiążą Państwa Członkowskie w odniesieniu do zajmowanych przez nie stanowisk i prowadzonych działań.
4. Rada może zażądać od Komisji przedłożenia jej wszelkich właściwych propozycji dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w celu zapewnienia wprowadzenia w życie wspólnego działania.
5. O wszelkim zajęciu krajowego stanowiska lub podjęciu jakiegokolwiek krajowego działania należy poinformować w takim czasie, aby możliwe było – w razie potrzeby – wcześniejsze przeprowadzenie w Radzie uzgodnień. Obowiązek wcześniejszego poinformowania nie dotyczy środków stanowiących jedynie proste wykonanie decyzji Rady na płaszczyźnie krajowej.
6. W przypadku bezwzględnej konieczności wynikającej z rozwoju sytuacji i wobec braku decyzji Rady Państwa Członkowskie mogą zastosować w trybie pilnym niezbędne środki, uwzględniając ogólne cele wspólnego działania. Państwo Członkowskie, które stosuje takie środki, informuje o nich niezwłocznie Radę.
7. W przypadku poważnych trudności w wykonaniu wspólnego działania Państwo Członkowskie powiadamia o nich Radę, która rozważa je i poszukuje właściwych rozwiązań. Nie mogą być one sprzeczne z celami wspólnego działania ani szkodzić jego skuteczności.

Artykuł 15

Rada przyjmuje wspólne stanowiska. Określają one podejście Unii do danego problemu o charakterze geograficznym lub przedmiotowym. Państwa Członkowskie zapewniają zgodność swych polityk krajowych ze wspólnymi stanowiskami.

Artykuł 16

Państwa Członkowskie w ramach Rady informują się wzajemnie i uzgadniają wszelkie kwestie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, stanowiące przedmiot ogólnego zainteresowania, w celu zapewnienia możliwie najskuteczniejszego wpływu Unii poprzez zgodne i zbieżne działania.

Artykuł 17

1. Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa obejmuje wszelkie sprawy dotyczące bezpieczeństwa Unii, w tym stopniowe określanie wspólnej polityki obronnej, która mogłaby doprowadzić do wspólnej obrony, jeśli Rada Europejska tak zadecyduje. W takim przypadku Rada Europejska zaleca Państwom Członkowskim podjęcie decyzji zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Polityka Unii, określona w niniejszym artykule, nie uchybia specyficznemu charakterowi polityki bezpieczeństwa i obronnej niektórych Państw Członkowskich. Szanuje ona wynikające z Traktatu Północnoatlantyckiego zobowiązania Państw Członkowskich, które uważają, że ich wspólna obrona jest wykonywana w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) oraz jest zgodna z przyjętą w tych ramach wspólną polityką bezpieczeństwa i obroną.

Stopniowe określanie wspólnej polityki obronnej będzie wspierane, w zakresie, w jakim Państwa Członkowskie uznają to za właściwe, współpracą między nimi w dziedzinie zbrojeń.

2. Sprawy określone w niniejszym artykule obejmują misje humanitarne i ratunkowe, misje utrzymania pokoju oraz misje zbrojne służące zarządzaniu kryzysami, w tym przywracaniu pokoju.

3. Decyzje mające wpływ na kwestie polityczno-obronne, będące przedmiotem niniejszego artykułu, są podejmowane bez uszczerbku dla polityk i zobowiązań określonych w drugim akapicie ustępu 1.

4. Niniejszy artykuł nie stanowi przeszkody w rozwijaniu ściślejszej współpracy między dwoma lub wieloma Państwami Członkowskimi na poziomie dwustronnym oraz w ramach Unii Zachodnioeuropejskiej (UZE) i NATO, o ile współpraca ta nie jest sprzeczna i nie utrudnia współpracy przewidzianej w niniejszym tytule.

5. Dla wspierania realizacji celów ustalonych w niniejszym artykule jego postanowienia będą zmieniane zgodnie z artykułem 48.

Artykuł 18

1. Prezydencja reprezentuje Unię w sprawach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa.

2. Prezydencja jest odpowiedzialna za wprowadzanie w życie decyzji podejmowanych zgodnie z niniejszym tytułem; z tej racji wyraża co do zasady stanowisko Unii w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych.

3. Prezydencja jest wspomagana przez sekretarza generalnego Rady, pełniącego funkcję wysokiego przedstawiciela do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

4. Komisja jest w pełni włączana w zadania określone w ustępach 1 i 2. Prezydencja jest wspierana, w miarę potrzeby, w wykonywaniu tych zadań przez Państwo Członkowskie, które w następnej kolejności przejmie Prezydencję.

5. Rada może w każdym przypadku, gdy uzna to za niezbędne, mianować specjalnego przedstawiciela, któremu powierza się mandat w odniesieniu do poszczególnych spraw politycznych.

Artykuł 19

1. Państwa Członkowskie koordynują swe działania w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych, podtrzymując na tym forum wspólne stanowiska.

Jeżeli w organizacjach międzynarodowych lub podczas konferencji międzynarodowych nie są reprezentowane wszystkie Państwa Członkowskie, uczestniczące Państwa Członkowskie podtrzymują wspólne stanowiska.

2. Bez uszczerbku dla postanowień ustępu 1 i artykułu 14 ustęp 3, Państwa Członkowskie reprezentowane w organizacjach międzynarodowych lub podczas konferencji międzynarodowych, w których nie uczestniczą wszystkie Państwa Członkowskie, informują te ostatnie o wszelkich sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Państwa Członkowskie, które są także członkami Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, będą działać zgodnie i wyczerpująco informować pozostałe Państwa Członkowskie. Państwa Członkowskie, które są stałymi członkami Rady Bezpieczeństwa, przy wykonywaniu swoich funkcji zapewniają obronę stanowisk i interesów Unii, bez uszczerbku dla ich zobowiązań wynikających z postanowień Karty Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 20

Misje dyplomatyczne i konsularne Państw Członkowskich oraz delegacje Komisji w państwach trzecich i na konferencjach międzynarodowych, a także ich przedstawicielstwa w organizacjach międzynarodowych współpracują ze sobą, tak aby zapewnić poszanowanie i wprowadzenie w życie wspólnych stanowisk oraz wspólnych działań przyjętych przez Radę.

Umacniają one współpracę, wymieniając informacje, dokonując wspólnych ocen oraz przyczyniając się do wprowadzania w życie postanowień przewidzianych w artykule 20 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Artykuł 21

Prezydencja konsultuje z Parlamentem Europejskim najważniejsze kwestie i podstawowe kierunki wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz czuwa, aby poglądy Parlamentu Europejskiego zostały należycie uwzględnione. Prezydencja i Komisja regularnie informują Parlament Europejski o rozwoju polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii.

Parlament Europejski może kierować do Rady pytania lub formułować pod jej adresem zalecenia. Co roku przeprowadza on debatę o postępach w realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Artykuł 22

1. Każde Państwo Członkowskie lub Komisja mogą się zwracać do Rady ze wszelkimi pytaniami dotyczącymi wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz przedkładać Radzie propozycje.

2. W przypadkach wymagających szybkiej decyzji Prezydencja zwołuje, z inicjatywy własnej lub na żądanie Komisji bądź Państwa Członkowskiego, w ciągu 48 godzin lub – w razie bezwzględnej potrzeby – w krótszym terminie, nadzwyczajne posiedzenie Rady.

Artykuł 23 ⁽¹⁾

1. Decyzje, o których mowa w niniejszym tytule, Rada podejmuje, stanowiąc jednomyślnie. Wstrzymanie się od głosu przez członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w podjęciu takich decyzji.

Każdy członek Rady, który wstrzymuje się od głosu, może – zgodnie z niniejszym akapitem – jednocześnie złożyć formalne oświadczenie. W takim przypadku nie jest on zobowiązany do wykonania decyzji, ale akceptuje, że decyzja ta wiąże Unię. W duchu wzajemnej solidarności to Państwo Członkowskie powstrzymuje się od wszelkich działań, które mogłyby być sprzeczne lub utrudnić działania Unii podejmowane na podstawie tej decyzji. Pozostałe Państwa Członkowskie szanują jego stanowisko. Decyzja nie zostaje podjęta, jeżeli członkowie Rady, którzy złożyli oświadczenie w związku ze wstrzymaniem się od głosu, mają więcej niż jedną trzecią głosów ważonych zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

2. Na zasadzie odstępstwa od postanowień ustępu 1, Rada stanowi większością kwalifikowaną w sytuacji, gdy:

- na podstawie wspólnych strategii przyjmuje wspólne działania i wspólne stanowiska lub podejmuje inne decyzje,
- podejmuje decyzję wykonującą wspólne działanie lub wspólne stanowisko,
- mianuje specjalnego przedstawiciela zgodnie z artykułem 18 ustęp 5.

⁽¹⁾ Artykuł zmieniony Aktem Przystąpienia z 2003 r. Patrz: dodatek na końcu niniejszej broszury.

Głosowanie nie dochodzi do skutku, jeżeli członek Rady oświadcza, że z ważnych względów polityki krajowej, które musi określić, zamierza się sprzeciwić przyjęciu decyzji podejmowanej większością kwalifikowaną. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej w celu podjęcia decyzji jednomyślnie.

Głosy członków Rady wazone są zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Decyzje wymagają do ich przyjęcia co najmniej 232 głosów „za”, oddanych przez co najmniej dwie trzecie członków. Jeżeli decyzja ma zostać przyjęta przez Radę większością kwalifikowaną, członek Rady może wystąpić o sprawdzenie, czy Państwa Członkowskie stanowiące większość kwalifikowaną reprezentują co najmniej 62 % ogółu ludności Unii. Jeżeli okaże się, że warunek ten nie został spełniony, dana decyzja nie zostaje przyjęta.

Niniejszego ustępu nie stosuje się do decyzji mających wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne.

3. W kwestiach proceduralnych Rada stanowi większością głosów swoich członków.

Artykuł 24

1. Jeżeli do wykonania postanowień niniejszego tytułu niezbędne jest zawarcie umowy z jednym lub z większą liczbą państw bądź z organizacjami międzynarodowymi, Rada może upoważnić Prezydencję, wspieraną w miarę potrzeby przez Komisję, do podjęcia rokowań w tym celu. Umowy takie są zawierane przez Radę na podstawie zalecenia Prezydencji.

2. Rada stanowi jednomyślnie, jeżeli umowa dotyczy zagadnienia wymagającego jednomyślności przy podejmowaniu decyzji wewnętrznych.

3. Jeżeli umowa ma na celu wprowadzenie w życie wspólnego działania lub wspólnego stanowiska, Rada stanowi większością kwalifikowaną, zgodnie z artykułem 23 ustęp 2.

4. Postanowienia niniejszego artykułu mają zastosowanie również do dziedzin uregulowanych tytułem VI. Jeżeli umowa dotyczy zagadnienia wymagającego większości kwalifikowanej przy podejmowaniu decyzji lub środków wewnętrznych, Rada stanowi większością kwalifikowaną, zgodnie z artykułem 34 ustęp 3.

5. Umowa nie wiąże Państwa Członkowskiego, którego przedstawiciel w Radzie oświadczył, że musi ono stosować się do wymogów własnej procedury konstytucyjnej; inni członkowie Rady mogą uzgodnić, że mimo tego umowa ta będzie miała zastosowanie tymczasowe.

6. Umowy zawarte zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym artykule wiążą instytucje Unii.

Artykuł 25

Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 207 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa obserwuje sytuację międzynarodową w dziedzinach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa oraz przyczynia się do określania polityk, wydając opinie dla Rady – na jej żądanie lub z inicjatywy własnej. Czuwa on również nad wprowadzaniem w życie uzgodnionych polityk, bez uszczerbku dla kompetencji Prezydencji i Komisji.

W zakresie objętym niniejszym tytułem Komitet ten sprawuje, pod kierunkiem Rady, kontrolę polityczną i kierownictwo strategiczne nad operacjami zarządzania kryzysami.

Rada może upoważnić Komitet do podjęcia, w celu i na czas trwania operacji zarządzania kryzysami, określonych przez Radę decyzji dotyczących kontroli politycznej i kierownictwa strategicznego nad operacją, bez uszczerbku dla artykułu 47.

Artykuł 26

Sekretarz generalny Rady, wysoki przedstawiciel do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, wspomaga Radę w sprawach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa, zwłaszcza przyczyniając się do formułowania, opracowania i wprowadzania w życie decyzji politycznych, a w stosownych przypadkach, działając w imieniu Rady i na zlecenie Prezydencji, prowadzi dialog polityczny ze stronami trzecimi.

Artykuł 27

Komisja jest w pełni włączana w prace w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Artykuł 27a

1. Celem wzmocnionej współpracy, w którejkolwiek z dziedzin określonych w niniejszym tytule, jest chronienie wartości i służenie interesom Unii jako całości, poprzez potwierdzanie jej tożsamości jako spójnej siły na arenie międzynarodowej. Wzmocniona współpraca realizowana jest z poszanowaniem:

— zasad, celów, ogólnych wytycznych i spójności wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz podjętych w jej ramach decyzji,

- kompetencji Wspólnoty Europejskiej, i
- spójności wszystkich polityk Unii z jej działaniami zewnętrznymi.

2. Artykuły 11-27 oraz artykuły 27b-28 stosują się do wzmocnionej współpracy określonej w niniejszym artykule, chyba że artykuł 27c oraz artykuły 43-45 stanowią inaczej.

Artykuł 27b

Na mocy niniejszego tytułu wzmocniona współpraca odnosi się do wprowadzania w życie wspólnych działań lub wspólnych stanowisk. Nie odnosi się do spraw mających wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne.

Artykuł 27c

Państwa Członkowskie, które zamierzają ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę na mocy artykułu 27b, kierują w tym celu wniosek do Rady.

Wniosek przekazywany jest Komisji i do informacji Parlamentu Europejskiego. Komisja wydaje opinię, dotyczącą w szczególności spójności proponowanej wzmocnionej współpracy z politykami Unii. Upoważnienia udziela Rada, stanowiąc zgodnie z akapitami drugim i trzecim artykułu 23 ustęp 2 i artykułami 43-45.

Artykuł 27d

Bez uszczerbku dla kompetencji Prezydencji lub Komisji, sekretarz generalny Rady, wysoki przedstawiciel do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa zapewnia w szczególności, by Parlament Europejski i wszyscy członkowie Rady byli w pełni poinformowani o realizacji wzmocnionej współpracy w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Artykuł 27e

Każde Państwo Członkowskie, które pragnie uczestniczyć we wzmocnionej współpracy na mocy artykułu 27c, notyfikuje swój zamiar Radzie i informuje Komisję. W terminie trzech miesięcy od otrzymania tej notyfikacji Komisja przedkłada Radzie opinię. W terminie czterech miesięcy od otrzymania tej notyfikacji Rada podejmuje decyzję w sprawie wniosku oraz o przepisach szczególnych, które może uznać za niezbędne. Decyzję uważa się za przyjętą, chyba że Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną w tym samym terminie, zadecyduje o jej wstrzymaniu; w tym przypadku Rada uzasadnia swoją decyzję oraz określa termin jej ponownego rozpatrzenia.

Do celów niniejszego artykułu Rada stanowi większością kwalifikowaną. Większość kwalifikowana jest określona jako taki sam udział głosów ważonych i taki sam udział liczby danych członków Rady jak ustalony w trzecim akapicie artykułu 23 ustęp 2.

Artykuł 28

1. Artykuły 189, 190, 196-199, 203, 204, 206-209, 213-219, 255 i 290 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską mają zastosowanie do postanowień dotyczących dziedzin uregulowanych w niniejszym tytule.

2. Wydatki administracyjne ponoszone przez instytucje w związku z wykonywaniem postanowień zawartych w niniejszym tytule są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich.

3. Wydatki operacyjne ponoszone w związku z wprowadzaniem w życie tych postanowień są również pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, z wyjątkiem wydatków przypadających na operacje mające wpływ na kwestie wojskowe i polityczno-obronne oraz przypadków, gdy Rada, stanowiąc jednomyślnie, postanowi inaczej.

Jeśli wydatki nie są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, ponoszą je Państwa Członkowskie według kryterium produktu krajowego brutto, chyba że Rada, stanowiąc jednomyślnie, postanowi inaczej. Państwa Członkowskie, których przedstawiciele w Radzie złożyli formalne oświadczenie na podstawie artykułu 23 ustęp 1 akapit drugi, nie są zobowiązane do wnoszenia wkładu w finansowanie operacji mających wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne.

4. Procedurę budżetową określoną w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską stosuje się do wydatków pokrywanych z budżetu Wspólnot Europejskich.

TYTUŁ VI

POSTANOWIENIA O WSPÓŁPRACY POLICYJNEJ I SĄDOWEJ W SPRAWACH KARNYCH

Artykuł 29

Bez uszczerbku dla kompetencji Wspólnoty Europejskiej, celem Unii jest zapewnienie obywatelom wysokiego poziomu bezpieczeństwa osobistego w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, przez wspólne działanie Państw Członkowskich w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych oraz poprzez zapobieganie i zwalczanie rasizmu i ksenofobii.

Cel ten jest osiągany poprzez zapobieganie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej lub innej, zwłaszcza terroryzmu, handlu ludźmi i przestępstw przeciwko dzieciom, nielegalnego handlu narkotykami oraz nielegalnego handlu bronią, korupcji i nadużyć finansowych, dzięki:

- ściślejszej współpracy policji, organów celnych oraz innych właściwych organów w Państwach Członkowskich, prowadzonej zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem Europejskiego Urzędu Policji (Europol), zgodnie z postanowieniami artykułów 30 i 32,
- ściślejszej współpracy organów sądowych oraz innych właściwych organów w Państwach Członkowskich, w tym współpracy za pośrednictwem Europejskiej Jednostki Współpracy Sądowej (Eurojust), zgodnie z postanowieniami artykułów 31 i 32,
- zbliżaniu, w miarę potrzeby, norm prawa karnego w Państwach Członkowskich, zgodnie z postanowieniami artykułu 31 lit. e).

Artykuł 30

1. Wspólne działanie w dziedzinie współpracy policyjnej obejmuje między innymi:

- a) współpracę operacyjną właściwych organów Państw Członkowskich, w tym służb policji, służb celnych oraz innych wyspecjalizowanych organów ścigania, w zapobieganiu, wykrywaniu i ściganiu przestępstw;
- b) gromadzenie, przechowywanie, przetwarzanie, analizowanie i wymianę istotnych informacji, w tym informacji organów ścigania – zwłaszcza za pośrednictwem Europolu – o podejrzanych transakcjach finansowych, z zastrzeżeniem właściwych przepisów o ochronie danych osobowych;
- c) współpracę i wspólne inicjatywy w dziedzinie szkolenia, wymiany oficerów łącznikowych, delegacji służbowych, korzystania z wyposażenia i badań kryminalistycznych;
- d) wspólną ocenę poszczególnych technik śledczych dotyczących wykrywania poważnych form przestępczości zorganizowanej.

2. Rada popiera współpracę prowadzoną za pośrednictwem Europolu, a w ciągu pięciu lat po wejściu w życie Traktatu z Amsterdamu w szczególności:

- a) umożliwia Europolowi ułatwianie i wspieranie przygotowania oraz zachęcania do koordynacji i wprowadzania w życie specyficznych działań śledczych prowadzonych przez właściwe organy Państw Członkowskich, w tym działań operacyjnych wspólnych zespołów z udziałem przedstawicieli Europolu, pełniących funkcje wspierające;

- b) przyjmuje środki w celu umożliwienia Europolowi żądania od właściwych organów Państw Członkowskich prowadzenia i koordynowania śledztw w określonych sprawach, pogłębiania specyficznej wiedzy fachowej, która może być udostępniana Państwu Członkowskiemu jako pomoc w śledztwach dotyczących przestępczości zorganizowanej;
- c) sprzyja ustanowieniu kontaktów między funkcjonariuszami organów ścigania lub dochodzenia, wyspecjalizowanych w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i działających w ścisłej współpracy z Europolem;
- d) tworzy sieć badawczą, dokumentacyjną i statystyczną dotyczącą przestępczości transgranicznej.

Artykuł 31

1. Wspólne działanie w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach karnych obejmuje między innymi:

- a) ułatwianie i przyspieszanie współpracy między ministerstwami i organami sądowymi lub odpowiednimi organami Państw Członkowskich, w tym, w miarę potrzeby, współpracy za pośrednictwem Eurojustu, w zakresie procedury sądowej i wykonywania orzeczeń;
- b) ułatwianie ekstradycji między Państwami Członkowskimi;
- c) zapewnianie, w zakresie niezbędnym do usprawnienia tej współpracy, zgodności norm stosowanych w Państwach Członkowskich;
- d) zapobieganie sporom o właściwość między Państwami Członkowskimi;
- e) stopniowe przyjmowanie środków ustanawiających minimalne normy dotyczące znamion przestępstw i kar w dziedzinach przestępczości zorganizowanej, terroryzmu i nielegalnego handlu narkotykami.

2. Rada wspiera współpracę za pośrednictwem Eurojust przez:

- a) umożliwienie Eurojustowi właściwej koordynacji działań pomiędzy krajowymi organami ścigania Państw Członkowskich;
- b) popieranie wspomagania przez Eurojust dochodzeń w sprawach karnych w sprawach poważnej przestępczości transgranicznej, zwłaszcza w ramach przestępczości zorganizowanej, ze szczególnym uwzględnieniem analiz przeprowadzonych przez Europol;
- c) ułatwianie ścisłej współpracy między Eurojustem i Europejską Siecią Sądową, zwłaszcza w celu ułatwienia wykonania wniosków o udzielenie pomocy prawnej i realizacji wniosków o ekstradycję.

Artykuł 32

Rada ustala warunki i granice, w jakich właściwe organy, o których mowa w artykułach 30 i 31, mogą podejmować działania na terytorium innego Państwa Członkowskiego, w powiązaniu i za zgodą organów tego państwa.

Artykuł 33

Niniejszy tytuł nie narusza wykonywania przez Państwa Członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

Artykuł 34 ⁽¹⁾

1. W dziedzinach objętych niniejszym tytułem Państwa Członkowskie wzajemnie się informują i konsultują ze sobą w ramach Rady, mając na względzie koordynację swych działań. W tym celu ustanawiają współpracę między swymi właściwymi jednostkami administracyjnymi.

2. Rada, w stosownej formie i według właściwych procedur przewidzianych w niniejszym tytule, przyjmuje środki i sprzyja współpracy, przyczyniając się do osiągnięcia przez Unię jej celów. W związku z tym, stanowiąc jednomyślnie z inicjatywy Państwa Członkowskiego lub Komisji, Rada może:

- a) przyjmować wspólne stanowiska ustalające sposób postępowania Unii w określonej sprawie;
- b) podejmować decyzje ramowe w celu zbliżania przepisów ustawowych i wykonawczych. Decyzje ramowe wiążą Państwa Członkowskie w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawiają jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków. Nie mogą one wywoływać skutku bezpośredniego;
- c) podejmować decyzje dla osiągnięcia jakichkolwiek innych rezultatów, zgodnych z celami niniejszego tytułu, z wyłączeniem zbliżania przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich. Decyzje te są wiążące i nie mogą wywoływać skutku bezpośredniego. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, przyjmuje środki niezbędne do wykonania tych decyzji na poziomie Unii;
- d) sporządzać konwencje, których przyjęcie zaleca Państwom Członkowskim, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Państwa Członkowskie wszczynają właściwe procedury w terminie ustalonym przez Radę.

Jeśli postanowienia tych konwencji nie stanowią inaczej, konwencje te, po ich przyjęciu przez co najmniej połowę Państw Członkowskich, wchodzi w życie w Państwach Członkowskich, które je przyjęły. Rada przyjmuje środki wykonawcze do tych konwencji większością dwóch trzecich Państw-Stron.

⁽¹⁾ Artykuł zmieniony Aktem Przystąpienia z 2003 r. Patrz: dodatek na końcu niniejszej broszury.

3. Jeżeli przyjęcie uchwały przez Radę wymaga większości kwalifikowanej, głosy jej członków ważne są zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, a uchwały Rady wymagają do ich przyjęcia co najmniej 232 głosów „za”, oddanych przez co najmniej dwie trzecie jej członków. Jeżeli decyzja ma zostać przyjęta przez Radę większością kwalifikowaną, członek Rady może wystąpić o sprawdzenie, czy Państwa Członkowskie stanowiące większość kwalifikowaną reprezentują co najmniej 62 % ogółu ludności Unii. Jeżeli okaże się, że warunek ten nie został spełniony, przedmiotowej decyzji nie przyjmuje się.

4. W kwestiach proceduralnych Rada przyjmuje uchwały większością głosów swoich członków.

Artykuł 35

1. Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszym artykule, jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym o ważności i wykładni decyzji ramowych i decyzji, wykładni konwencji sporządzonych na mocy niniejszego tytułu oraz ważności i wykładni środków wykonawczych do tych konwencji.

2. Każde z Państw Członkowskich może, w oświadczeniu złożonym w chwili podpisywania Traktatu z Amsterdamu lub w jakimkolwiek późniejszym terminie, uznać właściwość Trybunału Sprawiedliwości do orzekania w trybie prejudycjalnym na warunkach określonych w ustępie 1.

3. Państwo Członkowskie, składając oświadczenie na podstawie ustępu 2, wskazuje, że:

- a) każdy sąd tego państwa, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa krajowego, może zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o rozpatrzenie w trybie prejudycjalnym pytania podniesionego w sprawie przed nim zawisłej i dotyczącego ważności lub wykładni aktu, o którym mowa w ustępie 1, jeżeli sąd ten uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku;
- b) każdy sąd tego państwa może zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o rozpatrzenie w trybie prejudycjalnym pytania podniesionego w sprawie przed nim zawisłej i dotyczącego ważności lub wykładni aktu, o którym mowa w ustępie 1, jeżeli sąd ten uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku.

4. Każde Państwo Członkowskie — niezależnie od tego, czy złożyło oświadczenie na mocy ustępu 2 — ma prawo przedkładać Trybunałowi Sprawiedliwości memoriały lub uwagi na piśmie w sprawach, o których rozstrzyga on na podstawie ustępu 1.

5. Trybunał Sprawiedliwości nie jest właściwy w sprawie oceny zgodności z prawem lub proporcjonalności działań policji bądź innych organów ścigania jednego z Państw Członkowskich ani wykonywania przez Państwa Członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

6. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy w zakresie kontroli legalności decyzji ramowych i decyzji, jeżeli skargę wniosło Państwo Członkowskie lub Komisja, podnosząc zarzut braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, naruszenia niniejszego Traktatu lub jakiegokolwiek reguły prawnej związanej z jego stosowaniem lub nadużycia władzy. Skargi przewidziane w niniejszym ustępie wnoszą się w terminie dwóch miesięcy od daty publikacji zaskarżanych decyzji ramowych i decyzji.

7. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w każdym sporze między Państwami Członkowskimi dotyczącym wykładni lub stosowania aktów przyjętych na podstawie artykułu 34 ustęp 2, o ile spór ten nie został rozstrzygnięty przez Radę w ciągu sześciu miesięcy od daty jego wniesienia pod obrady przez jednego z jej członków. Trybunał Sprawiedliwości jest również właściwy do orzekania w każdym sporze między Państwami Członkowskimi a Komisją dotyczącym wykładni lub stosowania konwencji sporządzonych na mocy artykułu 34 ustęp 2 lit. d).

Artykuł 36

1. Niniejszym ustanawia się Komitet Koordynacyjny, w którego skład wchodzi wyżsi urzędnicy. Oprócz sprawowania funkcji koordynacyjnej Komitet:

- wydaje opinie dla Rady, na jej wniosek lub z własnej inicjatywy,
- przyczynia się, bez uszczerbku dla artykułu 207 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, do przygotowywania prac Rady w dziedzinach, o których mowa w artykule 29.

2. Komisja jest w pełni włączana w prace w dziedzinach określonych w niniejszym tytule.

Artykuł 37

Państwa Członkowskie, reprezentowane w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych, podtrzymują wspólne stanowiska przyjęte na mocy niniejszego tytułu.

Artykuły 18 i 19 stosuje się odpowiednio w sprawach objętych niniejszym tytułem.

Artykuł 38

Umowy, o których mowa w artykule 24, mogą obejmować sprawy regulowane niniejszym tytułem.

Artykuł 39

1. Przed przyjęciem środków wymienionych w artykule 34 ustęp 2 lit. b), c) i d) Rada zasięga opinii Parlamentu Europejskiego. Wydaje on opinię w terminie, który może określić Rada, nie krótszym jednak niż trzy miesiące. W przypadku braku opinii w tym terminie Rada może stanowić samodzielnie.

2. Prezydencja i Komisja regularnie informują Parlament Europejski o pracach prowadzonych w dziedzinach wymienionych w niniejszym tytule.

3. Parlament Europejski może kierować do Rady pytania lub formułować pod jej adresem zalecenia. Co roku przeprowadza on debatę o postępach w dziedzinach objętych niniejszym tytułem.

Artykuł 40

1. Celem wzmocnionej współpracy w którejkolwiek z dziedzin określonych w niniejszym tytule jest umożliwienie Unii szybszego przekształcenia się w przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, przy jednoczesnym poszanowaniu kompetencji Wspólnoty Europejskiej i celów określonych w niniejszym tytule.

2. Artykuły 29-39 oraz artykuły 40a-41 stosują się do wzmocnionej współpracy określonej w niniejszym artykule, chyba że artykuł 40a oraz artykuły 43-45 stanowią inaczej.

3. Postanowienia Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w sprawie kompetencji Trybunału Sprawiedliwości i wykonywania tych kompetencji stosuje się w odniesieniu do niniejszego artykułu oraz artykułu 40a i 40b.

Artykuł 40a

1. Państwa Członkowskie, zamierzające ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę na mocy artykułu 40, kierują wniosek do Komisji, która może przedłożyć Radzie odpowiednią propozycję. Jeżeli Komisja nie przedłoży takiej propozycji, zawiadamia o tym zainteresowane Państwa Członkowskie, podając uzasadnienie. Państwa te mogą wówczas przedłożyć Radzie inicjatywę zmierzającą do uzyskania upoważnienia do ustanowienia wzmocnionej współpracy, o której mowa.

2. Upoważnienia przewidzianego w ustępie 1 udziela Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną zgodnie z artykułami 43-45, na wniosek Komisji bądź z inicjatywy co najmniej ośmiu Państw Członkowskich i po konsultacji z Parlamentem Europejskim. Głosy członków Rady ważone są zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Członek Rady może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej. Po przedłożeniu tej kwestii Radzie Europejskiej Rada może stanowić zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu.

Artykuł 40b

Każde Państwo Członkowskie, które pragnie uczestniczyć we wzmocnionej współpracy ustanowionej na mocy artykułu 40a, notyfikuje swój zamiar Radzie i Komisji, która przedkłada Radzie opinię w terminie trzech miesięcy od otrzymania tej notyfikacji, mogącą zawierać zalecenie dotyczące przepisów szczególnych, które może uznać za niezbędne, aby dane Państwo Członkowskie mogło uczestniczyć w tej współpracy. Rada podejmuje decyzję w sprawie wniosku w terminie czterech miesięcy od otrzymania tej notyfikacji. Decyzję uważa się za przyjętą, chyba że Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną w tym samym terminie, zadecyduje o jej wstrzymaniu; w tym przypadku Rada uzasadnia swoją decyzję oraz określa ostateczny termin jej ponownego rozpatrzenia.

Do celów niniejszego artykułu Rada stanowi zgodnie z warunkami określonymi w artykule 44 ustęp 1.

Artykuł 41

1. Artykuły: 189, 190, 195, 196-199, 203 i 204, artykuł 205 ustęp 3 oraz artykuły: 206-209, 213-219, 255 i 290 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską mają zastosowanie do postanowień dotyczących dziedzin uregulowanych w niniejszym tytule.

2. Wydatki administracyjne ponoszone przez instytucje w związku z wykonywaniem postanowień zawartych w niniejszym tytule są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich.

3. Wydatki operacyjne ponoszone w związku z wprowadzaniem w życie tych postanowień są również pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, z wyjątkiem przypadków, gdy Rada zadecyduje inaczej. Jeśli wydatki nie są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, ponoszą je Państwa Członkowskie według kryterium produktu krajowego brutto, chyba że Rada, stanowiąc jednomyślnie, postanowi inaczej.

4. Procedurę budżetową określoną w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską stosuje się do wydatków pokrywanych z budżetu Wspólnot Europejskich.

Artykuł 42

Rada, stanowiąc jednomyślnie z inicjatywy Komisji lub Państwa Członkowskiego, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, może zdecydować, że działania w dziedzinach wskazanych w artykule 29 podlegają tytułowi IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i jednocześnie może określić warunki głosowania, które są z tym związane. Zaleca ona Państwom Członkowskim przyjęcie tej decyzji zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

TYTUŁ VII

POSTANOWIENIA O WZMOCNIONEJ WSPÓŁPRACY

Artykuł 43

Państwa Członkowskie, które zamierzają ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę, mogą korzystać z instytucji, procedur i mechanizmów przewidzianych niniejszym Traktatem oraz Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską, pod warunkiem że współpraca ta:

- a) zmierza do wspierania celów Unii i Wspólnoty, do ochrony i służenia ich interesom oraz do wzmacniania ich procesów integracyjnych;
- b) szanuje te Traktaty oraz jednolite ramy instytucjonalne Unii;
- c) szanuje dorobek wspólnotowy oraz środki przyjęte na mocy postanowień tych Traktatów;
- d) pozostaje w granicach kompetencji Unii lub Wspólnoty i nie dotyczy dziedzin objętych wyłączną kompetencją Wspólnoty;
- e) nie narusza rynku wewnętrznego w rozumieniu artykułu 14 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską ani spójności gospodarczej i społecznej, ustanowionej zgodnie z tytułem XVII tego Traktatu;
- f) nie stanowi przeszkody ani dyskryminacji w handlu między Państwami Członkowskimi oraz nie zakłóca konkurencji między nimi;
- g) obejmuje co najmniej osiem Państw Członkowskich;

- h) szanuje kompetencje, prawa i obowiązki Państw Członkowskich nie uczestniczących w niej;
- i) nie narusza postanowień Protokołu włączającego dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej;
- j) jest otwarta w stosunku do wszystkich Państw Członkowskich, zgodnie z artykułem 43b.

Artykuł 43a

Wzmocniona współpraca może zostać podjęta tylko w ostateczności, po dokonaniu ustalenia w ramach Rady, że cele współpracy nie mogą zostać osiągnięte w rozsądnym terminie przez zastosowanie odpowiednich postanowień Traktatów.

Artykuł 43b

Jeżeli wzmocniona współpraca jest ustanawiana, pozostaje ona otwarta w stosunku do wszystkich Państw Członkowskich. Pozostaje również otwarta dla nich w każdej chwili, zgodnie z artykułami 27e i 40b niniejszego Traktatu oraz artykułem 11a Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, jeśli zastosują się do decyzji podstawowej oraz decyzji już podjętych w ramach tej współpracy. Komisja i Państwa Członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy zapewniają, aby jak najwięcej Państw Członkowskich zostało zachęconych do uczestnictwa w niej.

Artykuł 44

1. W celu przyjęcia aktów i decyzji niezbędnych do wprowadzenia w życie współpracy określonej w artykule 43, stosuje się odpowiednie postanowienia instytucjonalne niniejszego Traktatu oraz Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. O ile jednak wszyscy członkowie mogą uczestniczyć w obradach Rady, o tyle w podejmowaniu decyzji biorą udział tylko przedstawiciele Państw Członkowskich uczestniczących we wzmocnionej współpracy. Większość kwalifikowana jest określona jako taki sam udział głosów ważonych i taki sam udział liczby danych członków Rady jak ustalony w artykule 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz w akapitach drugim i trzecim artykułu 23 ustęp 2 niniejszego Traktatu, w odniesieniu do wzmocnionej współpracy ustanowionej na podstawie artykułu 27c. Jednomyślność jest osiągnięta jedynie głosami tych członków Rady.

Takie akty i decyzje nie stanowią części dorobku Unii.

2. Państwa Członkowskie stosują, jeśli ich to dotyczy, akty i decyzje podjęte w celu wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy, w której uczestniczą. Takie akty i decyzje wiążą tylko Państwa Członkowskie uczestniczące w takiej współpracy i, odpowiednio, są bezpośrednio stosowane tylko w tych Państwach. Państwa Członkowskie nie uczestniczące w tej współpracy, nie utrudniają wprowadzania jej w życie przez uczestniczące Państwa Członkowskie.

Artykuł 44a

Wydatki wynikające z wprowadzania w życie wzmocnionej współpracy, inne niż koszty administracyjne ponoszone przez instytucje, obciążają uczestniczące we współpracy Państwa Członkowskie, chyba że Rada, stanowiąc jednomyślną decyzją wszystkich swoich członków po konsultacji z Parlamentem Europejskim, zadecyduje inaczej.

Artykuł 45

Rada i Komisja zapewniają spójność działań podjętych na podstawie niniejszego tytułu oraz ich zgodność z politykami Unii i Wspólnoty, współpracując w tym celu ze sobą.

TYTUŁ VIII

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 46

Postanowienia Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, dotyczące kompetencji Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich i wykonywania tych kompetencji, stosuje się do następujących postanowień niniejszego Traktatu:

- a) postanowień zmieniających Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą w celu ustanowienia Wspólnoty Europejskiej, Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej;
- b) postanowień tytułu VI, na warunkach przewidzianych w artykule 35;
- c) postanowień tytułu VII, na warunkach przewidzianych w artykułach 11 i 11a Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz w artykule 40 niniejszego Traktatu;

- d) artykułu 6 ustęp 2 w odniesieniu do działań instytucji, o ile Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy na mocy Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie i na mocy niniejszego Traktatu;
- e) postanowień czysto proceduralnych określonych w artykule 7, gdy Trybunał Sprawiedliwości działa na wniosek zainteresowanego Państwa Członkowskiego w ciągu miesiąca od dokonania przez Radę stwierdzenia przewidzianego w tym artykule;
- f) artykułów 46-53.

Artykuł 47

Z zastrzeżeniem postanowień zmieniających Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą w celu ustanowienia Wspólnoty Europejskiej, Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, żadne z postanowień końcowych niniejszego Traktatu w niczym nie narusza Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie oraz późniejszych traktatów i aktów je zmieniających lub uzupełniających.

Artykuł 48

Rząd każdego Państwa Członkowskiego lub Komisja mogą przedkładać Radzie propozycje zmiany Traktatów stanowiących podstawę Unii.

Jeśli Rada, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i, w odpowiednim przypadku, Komisji, opowie się za zwołaniem konferencji przedstawicieli Państw Członkowskich, konferencję taką zwołuje przewodniczący Rady w celu przyjęcia, za wspólnym porozumieniem, zmian, jakie mają zostać dokonane w tych Traktatach. W przypadku zmian instytucjonalnych w dziedzinie pieniądza Rada zasięga opinii Europejskiego Banku Centralnego.

Zmiany wchodzi w życie po ich ratyfikowaniu przez wszystkie Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Artykuł 49

Każde państwo europejskie, które szanuje zasady określone w artykule 6 ustęp 1, może się ubiegać o członkostwo w Unii. W tym celu składa ono swój wniosek Radzie, która podejmuje decyzję, stanowiąc jednomyślnie po zasięgnięciu opinii Komisji oraz po otrzymaniu zgody Parlamentu Europejskiego, udzielonej bezwzględną większością głosów jego członków.

Warunki przyjęcia i wynikające z tego przyjęcia dostosowania w Traktatach stanowiących podstawę Unii są przedmiotem umowy między Państwami Członkowskimi a Państwem ubiegającym się o członkostwo. Umowa ta podlega ratyfikacji przez wszystkie umawiające się Państwa, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Artykuł 50

1. Uchyła się artykuły 2-7 i 10-19 Traktatu ustanawiającego Jedną Radę i Jedną Komisję Wspólnot Europejskich, podpisanego w Brukseli 8 kwietnia 1965 roku.

2. Uchyła się artykuł 2, artykuł 3 ustęp 2 i tytuł III Jednolitego Aktu Europejskiego, podpisanego w Luksemburgu 17 lutego 1986 roku i w Hadze 28 lutego 1986 roku.

Artykuł 51

Niniejszy Traktat zawiera się na czas nieograniczony.

Artykuł 52

1. Niniejszy Traktat podlega ratyfikacji przez Wysokie Umawiające się Strony, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu Rządowi Republiki Włoskiej.

2. Niniejszy Traktat wchodzi w życie 1 stycznia 1993 roku, pod warunkiem że zostaną złożone do depozytu wszystkie dokumenty ratyfikacyjne lub – w przeciwnym wypadku – wchodzi on w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu ostatniego dokumentu ratyfikacyjnego.

Artykuł 53 ⁽¹⁾

Niniejszy Traktat został sporządzony w jednym oryginalnym egzemplarzu w językach angielskim, duńskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, niderlandzkim, niemieckim, portugalskim i włoskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne. Zostaje on złożony do depozytu w archiwum Rządu Republiki Włoskiej, który przekaże uwierzytelniony odpis każdemu z rządów pozostałych Państw-Sygnatariuszy.

Na mocy Traktatu o Przystąpieniu z 1994 roku, teksty niniejszego Traktatu w językach fińskim i szwedzkim są również autentyczne. Na mocy Traktatu o Przystąpieniu z 2003 roku, teksty niniejszego Traktatu w językach czeskim, estońskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, polskim, słowackim, słoweńskim i węgierskim są również autentyczne.

⁽¹⁾ Patrz: dodatek na końcu niniejszej broszury.

W dowód czego niżej wymienieni pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem.

Sporządzono w Maastricht, siódmego lutego roku tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego drugiego.

(lista sygnatariuszy została pominięta)

A. PROTOKÓŁ DOŁĄCZONY DO TRAKTATU O UNII EUROPEJSKIEJ

Protokół (nr 1)

w sprawie artykułu 17 Traktatu o Unii Europejskiej (1997)

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

MAJĄC NA UWADZE konieczność pełnego stosowania postanowień artykułu 17 ustęp 1 akapit drugi i ustęp 3 Traktatu o Unii Europejskiej,

MAJĄC NA UWADZE, że polityka Unii w znaczeniu nadanym artykułem 17 nie powinna uchylać specyficznemu charakterowi polityki bezpieczeństwa i obronnej niektórych Państw Członkowskich, powinna szanować zobowiązania wynikające z Traktatu Północnoatlantyckiego w stosunku do niektórych Państw Członkowskich, które uważają, że ich wspólna polityka obronna jest wykonywana w ramach NATO i powinna być zgodna ze wspólną polityką bezpieczeństwa i obroną przyjętą w tych ramach,

PRZYJĘŁY następujące postanowienie, które jest dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej:

Unia Europejska, we współpracy z Unią Zachodnioeuropejską, opracowuje uzgodnienia mające na celu pogłębienie współpracy między nimi w terminie roku od wejścia w życie Traktatu z Amsterdamu.

**B. PROTOKOŁY DOŁĄCZONE DO TRAKTATU O UNII
EUROPEJSKIEJ I TRAKTATU USTANAWIAJĄCEGO
WSPÓLNOTĘ EUROPEJSKĄ**

Protokół (nr 2)

włączający dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej (1997)

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

ZWRACAJĄC UWAGĘ, że układy w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisane przez niektóre Państwa Członkowskie Unii Europejskiej w Schengen dnia 14 czerwca 1985 roku i dnia 19 czerwca 1990 roku oraz układy z nimi związane i przepisy wydane na podstawie tych układów mają na celu wzmocnienie integracji europejskiej i, w szczególności, umożliwienie Unii Europejskiej, aby szybciej stała się przestrzenią wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości,

PRAGNĄC włączyć wspomniane układy i przepisy w ramy Unii Europejskiej,

POTWIERDZAJĄC, że postanowienia dorobku Schengen mają zastosowanie jedynie wtedy i w zakresie, w jakim są zgodne z prawem Unii Europejskiej i Wspólnoty,

BIORĄC POD UWAGĘ szczególne stanowisko Danii,

BIORĄC POD UWAGĘ, że Irlandia oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej nie są stronami wspomnianych układów i ich nie podpisały oraz że należy przewidzieć dla tych Państw Członkowskich możliwość przyjęcia całości lub części postanowień tych układów,

UZNAJĄC, że w konsekwencji konieczne jest odwołanie się do postanowień Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską dotyczących wzmocnionej współpracy między niektórymi Państwami Członkowskimi i że należy się odwoływać do nich tylko w ostateczności,

BIORĄC POD UWAGĘ potrzebę utrzymania uprzywilejowanych stosunków z Republiką Islandii i Królestwem Norwegii, jako że te państwa potwierdziły swój zamiar związania się wspomnianymi postanowieniami na podstawie układu podpisanego w Luksemburgu 19 grudnia 1996 roku,

PRZYJĘŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską:

Artykuł 1

Królestwo Belgii, Królestwo Danii, Republika Federalna Niemiec, Republika Grecka, Królestwo Hiszpanii, Republika Francuska, Republika Włoska, Wielkie Księstwo Luksemburga, Królestwo Niderlandów, Republika Austrii, Republika Portugalska, Republika Finlandii i Królestwo Szwecji, sygnatariusze układów z Schengen, są upoważnione do ustanowienia między sobą wzmocnionej współpracy w dziedzinach objętych tymi układami i postanowieniami z nimi związanymi, wymienionymi w załączniku do niniejszego Protokołu, dalej nazywanymi „dorobkiem Schengen”. Współpraca ta jest prowadzona w ramach prawnych i instytucjonalnych Unii Europejskiej i z poszanowaniem stosownych postanowień Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Artykuł 2

1. Z chwilą wejścia w życie Traktatu z Amsterdamu dorobek Schengen, w tym decyzje Komitetu Wykonawczego utworzonego na mocy układów z Schengen, które zostały wydane przed tą datą, stosuje się bezzwłocznie do trzynastu Państw Członkowskich wymienionych w artykule 1, bez uszczerbku dla ustępu 2 niniejszego artykułu. Z tą chwilą Rada zastępuje wspomniany Komitet Wykonawczy.

Rada, stanowiąc na zasadzie jednomyślności swych członków wymienionych w artykule 1, podejmuje wszystkie środki konieczne do wprowadzenia w życie niniejszego ustępu. Rada, stanowiąc jednomyślnie, określa, zgodnie ze stosownymi postanowieniami traktatów, podstawę prawną dla każdego z postanowień lub decyzji stanowiących dorobek Schengen.

W odniesieniu do tych postanowień i decyzji oraz zgodnie z podstawą prawną, którą określiła Rada, Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich wykonuje kompetencje, które są mu powierzone przez mające zastosowanie odpowiednie postanowienia traktatów. W żadnym razie Trybunał Sprawiedliwości nie jest właściwy do orzekania w sprawie środków lub decyzji dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

Dopóki nie zostały podjęte powyższe środki i bez uszczerbku dla artykułu 5 ustęp 2, przepisy lub decyzje stanowiące dorobek Schengen są uznawane za akty wydane na podstawie tytułu VI Traktatu o Unii Europejskiej.

2. Ustęp 1 stosuje się do Państw Członkowskich, które podpisały Protokół o przystąpieniu do układów z Schengen, poczynwszy od dat ustalonych przez Radę, stanowiącą na zasadzie jednomyślności swych członków wymienionych w artykule 1, o ile warunki przystąpienia jednego z tych państw do dorobku Schengen nie zostały spełnione przed datą wejścia w życie Traktatu z Amsterdamu.

Artykuł 3

W wyniku postanowienia, o którym mowa w artykule 2 ustęp 1 akapit drugi, Dania zachowuje te same prawa i obowiązki wobec innych sygnatariuszy układów z Schengen jak przed tym postanowieniem w odniesieniu do tych części dorobku Schengen, które uznaje się za mające podstawę prawną w tytule IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

W odniesieniu do tych części dorobku Schengen, które mają podstawę prawną w tytule VI Traktatu o Unii Europejskiej, Dania zachowuje takie same prawa i obowiązki jak inni sygnatariusze układów z Schengen.

Artykuł 4

Irlandia oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, które nie są związane dorobkiem Schengen, mogą w każdej chwili wystąpić z wnioskiem o zastosowanie wobec nich wszystkich lub niektórych przepisów tego dorobku.

Rada rozstrzyga o takim wniosku, stanowiąc na zasadzie jednomyślności swych członków wymienionych w artykule 1 i przedstawiciela rządu państwa, którego ten wniosek dotyczy.

Artykuł 5

1. Propozycje i inicjatywy formułowane na podstawie dorobku Schengen podlegają stosownym postanowieniom traktatów.

W związku z tym, jeżeli Irlandia lub Zjednoczone Królestwo albo oba te państwa nie notyfikowały Przewodniczącemu Rady na piśmie, w rozsądnym terminie, że pragną uczestniczyć, przyjmuje się, że upoważnienie określone w artykule 11 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską lub artykule 40 Traktatu o Unii Europejskiej jest przyznane Państwom Członkowskim wymienionym w artykule 1 oraz Irlandii lub Zjednoczonemu Królestwu, jeżeli którekolwiek z nich pragnie uczestniczyć w odpowiednich dziedzinach współpracy.

2. Właściwe postanowienia traktatów, o których mowa w ustępie 1 akapit pierwszy, mają zastosowanie wówczas, gdy Rada nie przyjęła środków określonych w artykule 2 ustęp 1 akapit drugi.

Artykuł 6

Republika Islandii i Królestwo Norwegii są włączone we wprowadzanie w życie dorobku Schengen i w jego dalszy rozwój na podstawie układu podpisanego w Luksemburgu 19 grudnia 1996 roku. Właściwe procedury uzgadnia się w tym celu w układzie z tymi państwami zawartym przez Radę stanowiącą na zasadzie jednomyślności członków wymienionych w artykule 1. Układ taki zawiera postanowienia dotyczące udziału Islandii i Norwegii w ponoszeniu wszelkich skutków finansowych wynikających z wprowadzenia w życie niniejszego Protokołu.

Odrębny układ Rada zawiera z Islandią i Norwegią, stanowiąc jednomyślnie, w celu określenia praw i obowiązków między Irlandią oraz Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej — z jednej strony oraz Islandią i Norwegią — z drugiej strony, w tych dziedzinach dorobku Schengen, które stosują się do tych Państw.

Artykuł 7

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, określa szczegółowe warunki włączenia Sekretariatu Schengen do Sekretariatu Generalnego Rady.

Artykuł 8

W negocjacjach dotyczących przystąpienia nowych Państw Członkowskich do Unii Europejskiej dorobek Schengen i inne środki podjęte przez instytucje w zakresie jego zastosowania są uznawane za dorobek, który powinien być w pełni przyjęty przez wszystkie państwa kandydujące do przystąpienia.

ZAŁĄCZNIK

DOROBK SCHENGEN

1. Układ, podpisany w Schengen dnia 14 czerwca 1985 roku, między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach.
 2. Konwencja wykonawcza do Układu z Schengen, podpisanego dnia 14 czerwca 1985 roku, w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisana dnia 19 czerwca 1990 roku między Królestwem Belgii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Francuską, Wielkim Księstwem Luksemburga i Królestwem Niderlandów oraz Akt końcowy i dołączone deklaracje wspólne.
 3. Protokoły i układy o przystąpieniu do Układu z 1985 roku oraz do Konwencji wykonawczej z 1990 roku, zawarte z Włochami (podpisane w Paryżu dnia 27 listopada 1990 roku), Hiszpanią i Portugalią (podpisane w Bonn dnia 25 czerwca 1991 roku), Grecją (podpisane w Madrycie dnia 6 listopada 1992 roku), Austrią (podpisane w Brukseli dnia 28 kwietnia 1995 roku) oraz Danią, Finlandią i Szwecją (podpisane w Luksemburgu dnia 19 grudnia 1996 roku) oraz dołączone akty końcowe i deklaracje.
 4. Decyzje i deklaracje przyjęte przez Komitet Wykonawczy, utworzony na mocy Konwencji wykonawczej z 1990 roku, oraz akty przyjęte w celu wprowadzenia w życie Konwencji przez organy, którym Komitet Wykonawczy przyznał uprawnienia decyzyjne.
-

Protokół (nr 3)
**w sprawie stosowania niektórych aspektów artykułu 14
Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do Zjednoczo-
nego Królestwa i Irlandii (1997)**

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRAGNĄC uregulować niektóre kwestie dotyczące Zjednoczonego Królestwa i Irlandii,

BIORĄC POD UWAGĘ istnienie od wielu lat szczególnych uzgodnień dotyczących podróżowania między Zjednoczonym Królestwem i Irlandią,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Traktatu o Unii Europejskiej:

Artykuł 1

Zjednoczone Królestwo jest uprawnione — bez względu na artykuł 14 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, bez względu na każde inne postanowienie tego Traktatu lub Traktatu o Unii Europejskiej, każdy środek przyjęty na mocy tych traktatów lub każdą umowę międzynarodową zawartą przez Wspólnotę lub Wspólnotę i jej Państwa Członkowskie z jednym lub wieloma państwami trzecimi — do wykonywania na swych granicach z innymi Państwami Członkowskimi kontroli, które uważa za konieczne, wobec osób zamierzających wjechać na jego terytorium. Celem takich kontroli jest:

- a) sprawdzenie, czy obywatele państw-stron Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub osoby pozostające na ich utrzymaniu, wykonujące prawa przyznane przez prawo wspólnotowe oraz obywatele innych państw, którym te prawa zostały przyznane na mocy umowy wiążącej Zjednoczone Królestwo, mają prawo wjazdu na terytorium Zjednoczonego Królestwa; oraz
- b) podjęcie decyzji o przyznaniu lub nieprzyznaniu innym osobom zezwolenia na wjazd na terytorium Zjednoczonego Królestwa.

Artykuł 14 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską ani inne postanowienie tego Traktatu lub Traktatu o Unii Europejskiej, ani żaden środek przyjęty w ich wykonaniu w niczym nie naruszają praw Zjednoczonego Królestwa do ustanowienia i przeprowadzania tych kontroli. Nawiązania w niniejszym artykule do Zjednoczonego Królestwa dotyczą również terytoriów, za których stosunki zewnętrzne Zjednoczone Królestwo ponosi odpowiedzialność.

Artykuł 2

Zjednoczone Królestwo i Irlandia mogą nadal uzgadniać między sobą kwestie dotyczące przepływu osób między ich terytoriami („wspólna strefa podróżowania”), w pełni szanując prawa osób określonych w artykule 1 pierwszy akapit litera a) niniejszego Protokołu. Zgodnie z powyższym, dopóki uzgodnienia te obowiązują, postanowienia artykułu 1 niniejszego Protokołu stosują się do Irlandii na takich samych zasadach i przy spełnieniu takich samych przesłanek jak w przypadku Zjednoczonego Królestwa. Artykuł 14 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, inne postanowienie tego Traktatu lub Traktatu o Unii Europejskiej, ani żaden środek przyjęty w ich wykonaniu w niczym nie naruszają tych uzgodnień.

Artykuł 3

Inne Państwa Członkowskie są uprawnione do wykonywania, na ich granicach lub w każdym punkcie wjazdu na ich terytorium, odpowiednich kontroli wobec osób, które chcą wjechać na ich terytorium ze Zjednoczonego Królestwa lub każdego terytorium, za którego stosunki zewnętrzne ponosi ono odpowiedzialność, w tych samych celach co określone w artykule 1 niniejszego Protokołu, lub z Irlandii, w zakresie, w jakim postanowienia artykułu 1 niniejszego Protokołu mają zastosowanie do Irlandii.

Artykuł 14 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską ani inne postanowienie tego Traktatu lub Traktatu o Unii Europejskiej ani żaden środek przyjęty w ich wykonaniu w niczym nie naruszają praw innych Państw Członkowskich do ustanowienia i przeprowadzania tych kontroli.

Protokół (nr 4)
**w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii
(1997)**

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRAGNĄC uregulować niektóre kwestie dotyczące Zjednoczonego Królestwa i Irlandii,

BIORĄC POD UWAGĘ Protokół w sprawie stosowania niektórych aspektów artykułu 14 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do Zjednoczonego Królestwa i Irlandii,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Traktatu o Unii Europejskiej.

Artykuł 1

Z zastrzeżeniem artykułu 3, Zjednoczone Królestwo i Irlandia nie uczestniczą w przyjmowaniu przez Radę środków objętych tytułem IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, kwalifikowana większość oznacza taki sam udział głosów ważonych danych członków Rady, jak ustalony w artykule 205 ustęp 2. Do decyzji Rady, w odniesieniu do których wymagana jest jednomyślność, konieczna jest zgoda wszystkich członków Rady, z wyjątkiem przedstawicieli rządów Zjednoczonego Królestwa i Irlandii.

Artykuł 2

Na mocy artykułu 1 i z zastrzeżeniem artykułów 3, 4 i 6, Zjednoczonego Królestwa lub Irlandii nie wiążą ani nie mają do nich zastosowania postanowienia tytułu IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, środki przyjęte na podstawie tego tytułu, postanowienia jakiegokolwiek umowy międzynarodowej zawartej przez Wspólnotę w wykonaniu tego tytułu, ani orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości interpretujące te postanowienia lub środki. Postanowienia te, środki lub orzeczenia w niczym nie naruszają kompetencji, praw i obowiązków tych Państw. Postanowienia te, środki lub orzeczenia w niczym nie zmieniają dorobku wspólnotowego i nie stanowią części prawa wspólnotowego w zakresie, w jakim stosują się do Zjednoczonego Królestwa i Irlandii.

Artykuł 3

1. Zjednoczone Królestwo lub Irlandia mogą pisemnie notyfikować Przewodniczącemu Rady, w terminie trzech miesięcy od przedstawienia Radzie propozycji lub inicjatywy w wykonaniu tytułu IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, swoje życzenie uczestniczenia w przyjęciu

i stosowaniu zaproponowanego środka, na podstawie czego państwo to uzyskuje do tego uprawnienie. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, kwalifikowana większość oznacza taki sam udział głosów ważonych danych członków Rady, jak ustalony w artykule 205 ustęp 2.

Do decyzji Rady, w odniesieniu do których wymagana jest jednomyślność, konieczna jest zgoda wszystkich członków Rady, z wyjątkiem członka, który nie dokonał takiej notyfikacji. Środek przyjęty stosownie do niniejszego ustępu wiąże wszystkie Państwa Członkowskie, które uczestniczyły w jego przyjęciu.

2. Jeżeli po upływie rozsądnego terminu środek określony w ustępie 1 nie może być przyjęty z udziałem Zjednoczonego Królestwa lub Irlandii, Rada może przyjąć ten środek zgodnie z artykułem 1, bez udziału Zjednoczonego Królestwa lub Irlandii. W takim przypadku stosuje się artykuł 2.

Artykuł 4

Zjednoczone Królestwo lub Irlandia może, w każdym czasie po przyjęciu środka przez Radę, stosownie do tytułu IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, notyfikować Radzie i Komisji swój zamiar przyjęcia tego środka. W tym przypadku procedura przewidziana w artykule 11 ustęp 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską stosuje się *mutatis mutandis*.

Artykuł 5

Państwa Członkowskiego, które nie jest związane środkiem przyjętym stosownie do tytułu IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, nie obciążają skutki finansowe tego środka, inne niż koszty administracyjne ponoszone przez instytucje.

Artykuł 6

Jeżeli w przypadkach określonych w niniejszym Protokole Zjednoczone Królestwo lub Irlandia są związane środkiem przyjętym przez Radę stosownie do tytułu IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, odpowiednie postanowienia tego Traktatu, w tym artykuł 68, stosują się do tego państwa w związku z tym środkiem.

Artykuł 7

Artykuły 3 i 4 nie naruszają Protokołu włączającego dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej.

Artykuł 8

Irlandia może na piśmie notyfikować Przewodniczącemu Rady swoją wolę niepodlegania już dalej postanowieniom niniejszego Protokołu. W tym przypadku wobec Irlandii stosują się zwykłe postanowienia traktatowe.

Protokół (nr 5)
w sprawie stanowiska Danii (1997)

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRZYWOŁUJĄC decyzję szefów państw lub rządów, zebranych w ramach Rady Europejskiej w Edynburgu 12 grudnia 1992 roku, dotyczącą niektórych problemów poruszonych przez Danię w kwestii Traktatu o Unii Europejskiej,

PRZYJĄWSZY DO WIADOMOŚCI stanowisko Danii w sprawie obywatelstwa, Unii Gospodarczej i Walutowej, polityki obronnej oraz sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, ustalone w decyzji z Edynburga,

BIORĄC POD UWAGĘ artykuł 3 Protokołu włączającego dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Traktatu o Unii Europejskiej:

CZĘŚĆ I

Artykuł 1

Dania nie uczestniczy w przyjęciu przez Radę środków zaproponowanych na podstawie tytułu IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, kwalifikowana większość oznacza taki sam udział głosów ważonych danych członków Rady, jak ustalony w artykule 205 ustęp 2. Do decyzji Rady, w odniesieniu do których wymagana jest jednomyślność, konieczna jest zgoda wszystkich członków Rady, z wyjątkiem przedstawiciela rządu Danii.

Artykuł 2

Danii nie wiążą ani nie mają do niej zastosowania inne postanowienia tytułu IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, środki przyjęte na podstawie tego tytułu, postanowienia jakiegokolwiek umowy międzynarodowej zawartej przez Wspólnotę w wykonaniu tego tytułu, ani orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości interpretujące te postanowienia lub środki. Postanowienia te, środki lub orzeczenia w niczym nie naruszają kompetencji, praw i obowiązków Danii. Postanowienia te, środki lub orzeczenia w niczym nie zmieniają dorobku wspólnotowego i nie stanowią części prawa wspólnotowego w zakresie, w jakim stosują się do Danii.

Artykuł 3

Danii nie obciążają skutki finansowe środków określonych w artykule 1, inne niż koszty administracyjne ponoszone przez instytucje.

Artykuł 4

Artykułów 1, 2 i 3 nie stosuje się do środków określających państwa trzecie, których obywatele muszą mieć wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych Państw Członkowskich ani do środków odnoszących się do jednolitego wzorca wiz.

Artykuł 5

1. Dania podejmuje decyzję, w terminie sześciu miesięcy po podjęciu przez Radę decyzji w sprawie propozycji lub inicjatywy mającej na celu rozwój dorobku Schengen, stosownie do postanowień tytułu IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, czy dokona transpozycji tej decyzji do swego prawa krajowego. Jeżeli podejmie taką decyzję, to decyzja ta tworzy zobowiązanie prawa międzynarodowego między Danią i innymi Państwami Członkowskimi wymienionymi w artykule 1 Protokołu włączającego dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej oraz Irlandią lub Zjednoczonym Królestwem, jeżeli te Państwa Członkowskie uczestniczą w stosownych dziedzinach współpracy.

2. Jeżeli Dania podejmie decyzję, że nie dokona transpozycji decyzji Rady w rozumieniu ustępu 1, Państwa Członkowskie wymienione w artykule 1 Protokołu włączającego dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej rozważą, jakie właściwe środki należy podjąć.

CZĘŚĆ II

Artykuł 6

W odniesieniu do środków przyjętych przez Radę w dziedzinie objętej artykułem 13 ustęp 1 i artykułem 17 Traktatu o Unii Europejskiej Dania nie uczestniczy w opracowaniu oraz wprowadzaniu w życie decyzji i działań Unii, które mają wpływ na kwestie polityczno-obronne, nie będzie jednak zakłócać rozwoju ściślejszej współpracy między Państwami Członkowskimi w tej dziedzinie. Dania nie uczestniczy zatem w ich przyjęciu. Dania nie jest zobowiązana do współfinansowania wydatków operacyjnych wynikających z tych środków.

CZĘŚĆ III

Artykuł 7

Dania może w każdej chwili, zgodnie ze swymi odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi powiadomić pozostałe Państwa Członkowskie, że nie zamierza już korzystać ze wszystkich lub niektórych postanowień niniejszego Protokołu. W tym przypadku Dania będzie w pełni stosować wszystkie obowiązujące w tym momencie właściwe środki podjęte w ramach Unii Europejskiej.

C. PROTOKOŁY DOŁĄCZONE DO TRAKTATU O UNII EUROPEJSKIEJ, TRAKTATU USTANAWIAJĄCEGO WSPÓLNOTĘ EUROPEJSKĄ ORAZ TRAKTATU USTANAWIAJĄCEGO EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ ENERGII ATOMOWEJ

Protokół (nr 6)

w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości (2001)

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRAGNĄC uchwalić Statut Trybunału Sprawiedliwości, przewidziany w artykule 245 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz w artykule 160 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej:

Artykuł 1

Trybunał Sprawiedliwości jest powołany i funkcjonuje zgodnie z postanowieniami Traktatu o Unii Europejskiej (Traktatu UE), Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Traktatu WE), Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Traktatu EWEA) oraz niniejszego Statutu.

TYTUŁ I

SĘDZIOWIE I RZECZNICY GENERALNI

Artykuł 2

Przed podjęciem obowiązków każdy z sędziów na posiedzeniu jawnym ślubuje wykonywać swe obowiązki bezstronnie i sumiennie oraz utrzymać w tajemnicy treść obrad Trybunału.

Artykuł 3

Sędziów chroni immunitet jurysdykcyjny. Po zakończeniu funkcji są nadal objęci immunitetem w odniesieniu do działań podejmowanych przez nich w ramach czynności służbowych, obejmującym również słowa wypowiedziane lub napisane.

Trybunał obradujący w pełnym składzie może uchylić immunitet.

W przypadku uchylenia immunitetu i wszczęcia postępowania karnego przeciwko sędziemu, jest on sądzony w Państwie Członkowskim jedynie przez sąd uprawniony do sądenia członków najwyższych krajowych organów sądowniczych.

Artykuły 12-15 i artykuł 18 Protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich stosuje się wobec sędziów, rzeczników generalnych, sekretarza i sprawozdawców pomocniczych Trybunału, bez uszczerbku dla postanowień zawartych w poprzednich ustępach, dotyczących immunitetu jurysdykcyjnego sędziów.

Artykuł 4

Sędziowie nie mogą sprawować żadnych funkcji politycznych ani administracyjnych.

Nie mogą oni wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej, o ile Rada w drodze wyjątku nie zwolni ich od tego zakazu.

Podejmując swoje obowiązki, uroczyście zobowiązują się szanować, w trakcie pełnienia funkcji i po ich zakończeniu, zobowiązania z nich wynikające, zwłaszcza obowiązki uczciwości i roztropności przy obejmowaniu pewnych stanowisk lub przyjmowaniu pewnych korzyści po zakończeniu funkcji.

Wszelkie związane z tą sprawą wątpliwości rozstrzyga Trybunał.

Artykuł 5

Poza przypadkami normalnej wymiany lub śmierci, funkcje sędziego kończą się z chwilą jego rezygnacji.

Sędzia składa rezygnację przesyłając ją w formie pisemnej do prezesa Trybunału, który przekazuje ją do przewodniczącego Rady. W momencie tego zawiadomienia w składzie sędziowskim powstaje wakat.

Z wyjątkiem okoliczności, których dotyczy artykuł 6, sędzia nadal pełni funkcję do momentu podjęcia obowiązków przez następcę.

Artykuł 6

Sędzia może być zwolniony z funkcji lub pozbawiony prawa do emerytury bądź innych podobnych korzyści tylko wówczas, gdy w jednomyślnej opinii sędziów i rzeczników generalnych Trybunału, nie spełnia on już wymaganych warunków lub nie czyni zadość zobowiązaniom wynikającym z jego urzędu. Dany sędzia nie bierze udziału w tych obradach.

Sekretarz Trybunału przekazuje decyzję Trybunału przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego i przewodniczącemu Komisji oraz zawiadamia o niej przewodniczącego Rady.

W przypadku decyzji o zwolnieniu sędziego z funkcji, w momencie zawiadomienia przewodniczącego Rady w składzie sędziowskim powstaje wakat.

Artykuł 7

Sędzia, który ma zastąpić członka Trybunału przed upływem jego kadencji, jest mianowany na okres pozostający do zakończenia kadencji jego poprzednika.

Artykuł 8

Postanowienia artykułów 2-7 mają zastosowanie do rzeczników generalnych.

TYTUŁ II

ORGANIZACJA

Artykuł 9 ⁽¹⁾

Gdy co trzy lata następuje częściowe odnowienie składu sędziowskiego, dotyczy ono przemienne trzynastu i dwunastu sędziów.

Gdy co trzy lata następuje częściowe odnowienie składu rzeczników generalnych, dotyczy ono za każdym razem czterech rzeczników generalnych.

Artykuł 10

Przed podjęciem obowiązków sekretarz ślubuje wykonywać swe obowiązki bezstronnie i sumiennie oraz utrzymać w tajemnicy treść obrad Trybunału.

Artykuł 11

Trybunał uzgadnia zastępstwo dla sekretarza, gdy ten nie może uczestniczyć w posiedzeniach Trybunału.

⁽¹⁾ Artykuł zmieniony Aktem Przystąpienia z 2003 r. Patrz: dodatek na końcu niniejszej broszury.

Artykuł 12

Trybunałowi przydziela się urzędników i innych pracowników, aby umożliwić mu funkcjonowanie. Są oni odpowiedzialni przed sekretarzem, który podlega prezesowi.

Artykuł 13

Na wniosek Trybunału Rada, stanowiąc jednomyślnie, może postanowić o mianowaniu sprawozdawców pomocniczych i określić zasady, jakim będzie podporządkowana ich praca. Od sprawozdawców pomocniczych można wymagać, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym, aby uczestniczyli we wstępnych postępowaniach wyjaśniających dotyczących spraw, które będą rozpatrywane przez Trybunał oraz współpracować z sędzią pełniącym rolę sprawozdawcy.

Sprawozdawców pomocniczych wybiera się spośród osób o niekwestionowanej niezależności i które posiadają niezbędne kwalifikacje prawnicze; mianuje ich Rada. Przed podjęciem obowiązków ślubują oni wykonywać swe obowiązki bezstronnie i sumiennie oraz utrzymać w tajemnicy treść obrad Trybunału.

Artykuł 14

Od sędziów, rzeczników generalnych i sekretarza wymaga się, aby zamieszkiwali w miejscu, w którym znajduje się siedziba Trybunału.

Artykuł 15

Obrady Trybunału odbywają się w trybie ciągłym. Czas trwania urlopów sędziowskich ustala Trybunał, mając na względzie potrzeby wynikające z własnej pracy.

Artykuł 16

Trybunał powołuje izby składające się z trzech lub pięciu sędziów. Sędziowie wybierają spośród siebie prezesów izb. Prezesi izb złożonych z pięciu sędziów wybierani są na trzy lata. Ich mandat może być jednokrotnie odnowiony.

Wielka izba składa się z trzynastu sędziów. Przewodniczy jej prezes Trybunału. Prezesi izb złożonych z pięciu sędziów oraz sędziowie mianowani zgodnie z regulaminem proceduralnym stanowią również część wielkiej izby.

Wielka izba obraduje na żądanie Państwa Członkowskiego lub instytucji Wspólnot, które są stroną w postępowaniu.

Trybunał Sprawiedliwości obraduje w pełnym składzie w sprawach wniesionych na mocy artykułu 195 ustęp 2, artykułu 213 ustęp 2, artykułu 216 lub 247 ustęp 7 Traktatu WE lub artykułu 107d ustęp 2, 126 ustęp 2, 129 lub 160b ustęp 7 Traktatu EWEA.

Ponadto jeśli Trybunał uzna, że wniesiona sprawa ma wyjątkowe znaczenie, po wysłuchaniu rzecznika generalnego może skierować tę sprawę do pełnego składu Trybunału.

Artykuł 17

Obrady Trybunału są ważne jedynie wtedy, gdy zasiada nieparzysta liczba jego członków.

Obrady izb złożonych z trzech lub pięciu sędziów są ważne jedynie wtedy, gdy zasiada trzech sędziów.

Obrady wielkiej izby są ważne jedynie wtedy, gdy zasiada dziewięciu sędziów.

Obrady pełnego składu Trybunału są ważne jedynie wtedy, gdy zasiada piętnastu sędziów.

W sytuacji, gdy jeden z sędziów izby nie może uczestniczyć w obradach, można, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym, wezwać do uczestnictwa w obradach sędziego z innej izby.

Artykuł 18

Żaden sędzia ani rzecznik generalny nie może współdecydować o sprawie, w której uczestniczył jako pełnomocnik lub doradca lub działał na rzecz jednej ze stron lub jeśli został powołany do orzekania w niej jako członek sądu, komisji śledczej lub w jeszcze innej roli.

Jeśli z jakiegoś szczególnego powodu sędzia lub rzecznik generalny uzna, że nie powinien brać udziału w orzekaniu w jakiejś konkretnej sprawie lub badaniu jej, informuje o tym prezesa. Jeśli z jakiegoś szczególnego powodu prezes uzna, że sędzia lub rzecznik generalny nie powinien uczestniczyć w jakiejś konkretnej sprawie lub przedkładać w niej wniosków, zawiadamia o tym zainteresowanego.

Wszelkie trudności powstające w związku ze stosowaniem niniejszego artykułu rozstrzyga Trybunał.

Strona nie może wnosić o zmianę składu Trybunału lub jednej z jego izb, podając za powód bądź obywatelstwo sędziego, bądź brak w składzie Trybunału lub izby sędziego mającego obywatelstwo to samo co ta strona.

TYTUŁ III

PROCEDURA

Artykuł 19

Państwa Członkowskie i instytucje Wspólnot reprezentuje przed Trybunałem pełnomocnik, ustanawiany dla każdej sprawy; pełnomocnika może wspomagać doradca albo adwokat lub radca prawny.

Państwa będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, niebędące Państwami Członkowskimi oraz Urząd Nadzoru EFTA, określony w tym Porozumieniu, są reprezentowane w taki sam sposób.

Inne strony muszą być reprezentowane przez adwokatów lub radców prawnych.

Jedynie adwokat lub radca prawny uprawniony do występowania przed sądem Państwa Członkowskiego lub innego państwa, które jest stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, może reprezentować lub wspomagać stronę przed Trybunałem.

Gdy pełnomocnicy, doradcy i adwokaci lub radcy prawni występują przed Trybunałem, korzystają, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym, z praw i immunitetów niezbędnych do wykonywania obowiązków w sposób niezależny.

W stosunku do doradców i adwokatów lub radców prawnych występujących przed Trybunałem, Trybunał ma uprawnienia właściwe dla sądów powszechnych, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym.

Nauczyciele akademicki będący obywatelami Państwa Członkowskiego, którego prawo przyznaje im prawo reprezentowania stron przed sądem, mają takie same prawa przed Trybunałem jak te, które niniejszy artykuł przyznaje adwokatom lub radcom prawnym.

Artykuł 20

Stosowana przed Trybunałem procedura składa się z dwóch części: pisemnej i ustnej.

Na procedurę pisemną składa się przekazywanie stronom oraz instytucjom Wspólnot, których decyzje są przedmiotem sporu, wniosków, memoriałów, argumentów obrony i uwag oraz odpowiedzi na nie, jeśli takowe są, jak też wszelkich akt i dokumentów stanowiących dowody w sprawie lub ich uwierzytelnionych odpisów.

Materiały przekazuje sekretarz w trybie i w terminie określonych w regulaminie proceduralnym.

Na procedurę ustną składa się odczytywanie sprawozdania przedłożonego przez sędziego pełniącego rolę sprawozdawcy, wysłuchiwanie przez Trybunał pełnomocników, doradców i adwokatów lub radców prawnych oraz wniosków rzecznika generalnego jak również, w miarę możliwości, przesłuchiwanie świadków i wysłuchiwanie opinii biegłych.

Jeśli Trybunał uzna, że w sprawie nie występuje nowe zagadnienie prawne, po wysłuchaniu rzecznika generalnego może zadecydować o rozstrzygnięciu sprawy bez wniosku rzecznika generalnego.

Artykuł 21

Wniesienie skargi do Trybunału następuje poprzez skierowanie jej w formie pisemnej do sekretarza Trybunału. Skarga musi zawierać nazwisko i adres zamieszkania skarżącego oraz charakter osoby podpisującej, wskazanie strony lub stron, przeciw którym wnosi się skargę, przedmiot sporu, wnioski oraz zwięzłe przedstawienie zarzutów prawnych stanowiących podstawę skargi.

Skardze towarzyszy, w stosownych przypadkach, akt, którego unieważnienia się żąda lub, w okolicznościach przewidzianych w artykule 232 Traktatu WE i artykule 148 Traktatu EWEA, dokumenty dowodowe wskazujące datę wezwania instytucji do działania zgodnie z tymi artykułami. Gdy dokumenty nie zostają przedłożone razem ze skargą, sekretarz zwraca się do zainteresowanej strony o przedstawienie ich w rozsądnym terminie, lecz w takim przypadku prawa strony nie wygasają nawet wtedy, gdy takie dokumenty są przedstawione po terminie wyznaczonym do wszczęcia postępowania.

Artykuł 22

W przypadkach objętych artykułem 18 Traktatu EWEA, wniesienie sprawy do Trybunału następuje poprzez odwołanie skierowane do sekretarza Trybunału. Odwołanie musi zawierać nazwisko i adres zamieszkania skarżącego oraz charakter osoby podpisującej, wskazanie decyzji, od której wnosi się odwołanie, wskazanie stron przeciwnych, przedmiot sporu, wnioski i zwięzłe przedstawienie podstaw odwołania.

Do odwołania dołącza się uwierzytelniony odpis zaskarżanej decyzji Komitetu Arbitrażowego.

W wypadku odrzucenia odwołania przez Trybunał decyzja Komitetu Arbitrażowego jest ostateczna.

W wypadku orzeczenia o nieważności decyzji Komitetu Arbitrażowego przez Trybunał sprawa może zostać wznowiona, w stosownych przypadkach, z inicjatywy jednej ze stron postępowania, przed Komitetem Arbitrażowym. Podlega on wszelkim decyzjom w kwestiach prawnych wydanym przez Trybunał.

Artykuł 23

W sprawach objętych artykułem 35 ustęp 1 Traktatu UE, artykułem 234 Traktatu WE i artykułem 150 Traktatu EWEA sąd Państwa Członkowskiego podejmujący decyzję o zawieszeniu postępowania i przekazaniu sprawy do Trybunału zawiadamia o niej Trybunał. Następnie sekretarz Trybunału zawiadamia o tej decyzji strony, Państwa Członkowskie i Komisję, jak również Radę lub Europejski Bank Centralny, jeśli spór dotyczy ważności lub wykładni aktu wydanego przez Radę lub Europejski Bank Centralny, oraz Parlament Europejski i Radę, jeśli spór dotyczy ważności lub wykładni aktu, przyjętego wspólnie przez te dwie instytucje.

W terminie dwóch miesięcy od tego zawiadomienia strony, Państwa Członkowskie, Komisja oraz, w stosownych przypadkach, Parlament Europejski, Rada i Europejski Bank Centralny, są uprawnione do przedłożenia Trybunałowi memoriałów lub uwag na piśmie.

Ponadto, w sprawach objętych artykułem 234 Traktatu WE, o decyzjach sądu krajowego sekretarz Trybunału zawiadamia państwa będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a niebędące Państwami Członkowskimi, oraz określony w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym Urząd Nadzoru EFTA, które mogą, w sprawach dotyczących jednej z dziedzin stosowania tego Porozumienia, w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia, przedłożyć Trybunałowi memoriały lub uwagi na piśmie.

W przypadku gdy porozumienie dotyczące określonej dziedziny, zawarte przez Radę i jedno lub więcej państw trzecich przewiduje, że państwa te są uprawnione do przedkładania memoriałów lub uwag na piśmie, w przypadku gdy sąd Państwa Członkowskiego kieruje do Trybunału Sprawiedliwości pytanie prejudycjalne dotyczące dziedziny stosowania porozumienia, o decyzji sądu krajowego zawierającej to pytanie prejudycjalne powiadamia się również zainteresowane państwa trzecie, które terminie dwóch miesięcy od takiego powiadomienia mogą przedłożyć Trybunałowi memoriały lub uwagi na piśmie.

Artykuł 24

Trybunał może nakazać stronom, aby przedstawiły wszelkie dokumenty i dostarczyły wszelkich informacji, które Trybunał uzna za pożądane. Odmowa zostanie formalnie zaprotokołowana.

Trybunał może również nakazać Państwowi Członkowskiemu i instytucjom niebędącym stronami w sprawie, aby dostarczyły wszelkich informacji, które Trybunał uzna za niezbędne w postępowaniu.

Artykuł 25

Trybunał może również w dowolnym momencie powierzyć każdej osobie, organowi, władzy, komitetowi lub innej wybranej przez siebie organizacji zadanie sporządzenia ekspertyzy.

Artykuł 26

Świadkowie mogą być przesłuchiwanymi na warunkach określonych w regulaminie proceduralnym.

Artykuł 27

W stosunku do świadków, którzy nie stawili się, Trybunał ma uprawnienia powszechnie przyznane sądom i może nakładać kary pieniężne, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym.

Artykuł 28

Świadkowie i biegli mogą być przesłuchiwanymi pod przysięgą składaną w formie określonej w regulaminie proceduralnym lub w sposób określony przepisami prawa kraju, z którego pochodzi świadek lub biegły.

Artykuł 29

Trybunał może zarządzić przesłuchanie świadka lub biegłego przez organ sądowy w miejscu jego zamieszkania.

Zarządzenie w tej sprawie wysyła się do wykonania właściwemu organowi sądowemu zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym. Dokumenty sporządzone w ramach pomocy prawnej odsyła się Trybunałowi na tych samych warunkach.

Trybunał pokrywa koszty, bez uszczerbku dla prawa obciążania nimi stron, w stosownych przypadkach.

Artykuł 30

Państwo Członkowskie traktuje każde złamanie przysięgi przez świadka lub biegłego tak, jakby przestępstwo to popełniono przed jednym z jego sądów właściwych do orzekania w sprawach cywilnych. Na wniosek Trybunału Państwo Członkowskie ściga i sędzi sprawcę przed właściwym sądem krajowym.

Artykuł 31

Rozprawa jest jawna, chyba że Trybunał, działając z urzędu lub na wniosek stron, z ważnych powodów postanowi inaczej.

Artykuł 32

W czasie rozpraw Trybunał może przesłuchiwać biegłych, świadków i strony. Jednakże strony mogą zwracać się do Trybunału jedynie poprzez swych przedstawicieli.

Artykuł 33

Z każdej rozprawy sporządza się protokół, podpisywany przez prezesa i sekretarza.

Artykuł 34

Wokanda ustalana jest przez prezesa.

Artykuł 35

Obrady Trybunału są i pozostają niejawne.

Artykuł 36

Orzeczenia zawierają uzasadnienie oraz nazwiska sędziów uczestniczących w obradach.

Artykuł 37

Orzeczenia podpisują prezes i sekretarz. Odczytuje się je na posiedzeniu jawnym.

Artykuł 38

Trybunał orzeka w sprawie kosztów.

Artykuł 39

Stosując procedurę doraźną, określoną w regulaminie proceduralnym, która, w niezbędnym zakresie, może różnić się od postanowień niniejszego Statutu, prezes Trybunału może rozstrzygać wnioski o zawieszenie wykonania, zgodnie z artykułem 242 Traktatu WE i artykułem 157 Traktatu EWEA, bądź zalecić środki tymczasowe zgodnie z artykułem 243 Traktatu WE lub artykułem 158 Traktatu EWEA albo zawiesić postępowanie egzekucyjne zgodnie z akapitem czwartym artykułu 256 Traktatu WE lub akapitem trzecim artykułu 164 Traktatu EWEA.

Jeśli nie może tego uczynić prezes, zastępuje go inny sędzia zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym.

Orzeczenie prezesa lub sędziego, który go zastępuje, jest tymczasowe i w żadnym wypadku nie przesądza decyzji Trybunału co do istoty sprawy.

Artykuł 40

Państwa Członkowskie i instytucje Wspólnot mogą interweniować w sprawach rozpatrywanych przez Trybunał.

Takie samo prawo przysługuje każdej innej osobie, która uzasadni interes w rozstrzygnięciu sprawy przedłożonej Trybunałowi, z wyjątkiem sporów między Państwami Członkowskimi, między instytucjami Wspólnot lub między Państwami Członkowskimi a instytucjami Wspólnot.

Bez uszczerbku dla drugiego akapitu, państwa będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, nie będące Państwami Członkowskimi oraz Urząd Nadzoru EFTA, określony w tym Porozumieniu, mogą interweniować w sprawach rozpatrywanych przez Trybunał, dotyczących jednej z dziedzin stosowania tego Porozumienia.

Wniosek interwencyjny ogranicza się do poparcia wniosków jednej ze stron.

Artykuł 41

Jeśli należycie zawiadomiona strona pozwana nie złoży pisemnych wniosków, wydaje się przeciwko tej stronie wyrok zaoczny. Od wyroku zaocznego można wnieść sprzeciw w terminie jednego miesiąca od zawiadomienia o nim. Sprzeciw nie ma skutku zawieszającego wykonanie przymusowe wyroku zaocznego, o ile Trybunał nie postanowi inaczej.

Artykuł 42

W sprawach oraz na warunkach określonych w regulaminie proceduralnym Państwa Członkowskie, instytucje Wspólnot i inne osoby fizyczne lub prawne mogą wnieść przeciw wyrokowi powództwo przeciwegzekucyjne, jeżeli wyrok ten narusza ich prawa i został wydany w sprawie, do udziału w której nie zostali wezwani.

Artykuł 43

Jeśli zachodzi wątpliwość co do znaczenia lub zakresu wyroku, Trybunał jest właściwy do dokonania jego wykładni na wniosek którejkolwiek ze stron lub instytucji Wspólnoty, która uzasadni swój interes w tym zakresie.

Artykuł 44

Wniosek o rewizję wyroku można wnieść do Trybunału jedynie w związku z ujawnieniem okoliczności faktycznej, mogącej mieć decydujące znaczenie, nieznaney w chwili wydania wyroku ani Trybunałowi, ani stronie żądającej rewizji.

Postępowanie rewizyjne wszczyna się na mocy orzeczenia Trybunału, wyraźnie stwierdzającego istnienie nowej okoliczności faktycznej uzasadniającej rewizję i — tym samym — stwierdzającego dopuszczalność wniosku w tej sprawie.

Wniosku o rewizję nie można wnieść po upływie dziesięciu lat od wydania wyroku.

Artykuł 45

Regulamin proceduralny określa szczególne terminy, uwzględniające odległości.

Upływ terminu nie narusza uprawnień, jeśli strona dowiedzie zaistnienie nieprzewidywalnych okoliczności lub siły wyższej.

Artykuł 46

Roszczenia wynikające z odpowiedzialności pozaumownej Wspólnot ulegają przedawnieniu z upływem pięciu lat od zdarzenia stanowiącego podstawę tej odpowiedzialności. Okres przedawnienia przerywa wniesienie skargi do Trybunału lub uprzednie wniesienie przez poszkodowanego wniosku do właściwej instytucji Wspólnoty. W ostatnim przypadku wniosek musi być wniesiony w ciągu dwóch miesięcy, zgodnie z artykułem 230 Traktatu WE i artykułem 146 Traktatu EWEA; postanowienia drugiego akapitu artykułu 232 Traktatu WE oraz drugiego akapitu artykułu 148 Traktatu EWEA stosuje się odpowiednio.

TYTUŁ IV

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Artykuł 47

Artykuły 2-8, artykuł 14, artykuł 15, akapity pierwszy, drugi, czwarty i piąty artykułu 17 oraz artykuł 18 stosują się do Sądu Pierwszej Instancji i jego członków. Ślubowanie, przewidziane w artykule 2, składa się przed Trybunałem Sprawiedliwości, a decyzje określone w artykułach 3, 4 i 6 Trybunał podejmuje po wysłuchaniu Sądu Pierwszej Instancji.

Czwarty akapit artykułu 3 oraz artykuły 10, 11 i 14 stosują się do sekretarza Sądu Pierwszej Instancji *mutatis mutandis*.

Artykuł 48 ⁽¹⁾

Sąd Pierwszej Instancji składa się z 25 sędziów.

Artykuł 49

Członkowie Sądu Pierwszej Instancji mogą być wezwani do wykonywania zadań rzecznika generalnego.

Obowiązkiem rzecznika generalnego jest publiczne przedstawianie, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, uzasadnionych wniosków w niektórych sprawach wnoszonych do Sądu, w celu wspomagania go w wykonywaniu powierzonego mu zadania.

Kryteria wyboru tego typu spraw, jak też procedury wyznaczania rzeczników generalnych określa regulamin proceduralny Sądu Pierwszej Instancji.

⁽¹⁾ Artykuł zmieniony Aktem Przystąpienia z 2003 r. Patrz: dodatek na końcu niniejszej broszury.

Członek Sądu wezwany do pełnienia obowiązków rzecznika generalnego w danej sprawie nie może brać udziału w orzekaniu w tej sprawie.

Artykuł 50

Sąd Pierwszej Instancji obraduje w izbach złożonych z trzech lub pięciu sędziów. Sędziowie wybierają spośród siebie prezesów izb. Prezesów izb złożonych z pięciu sędziów wybiera się na trzy lata. Ich mandat może być jednokrotnie odnowiony.

Skład izb i przydzielanie im spraw określa regulamin proceduralny. Przy rozpatrywaniu niektórych spraw objętych regulaminem proceduralnym Sąd Pierwszej Instancji może obradować w pełnym składzie lub w składzie jednoosobowym.

Regulamin proceduralny może również przewidywać, że Sąd Pierwszej Instancji obraduje w składzie wielkiej izby w sprawach i na warunkach w nim wyszczególnionych.

Artykuł 51

Na zasadzie odstępstwa od zasady określonej w artykule 225 ustęp 1 Traktatu WE oraz artykułu 140a ustęp 1 Traktatu EWEA, Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w zakresie skarg o których mowa w artykułach 230 i 232 Traktatu WE oraz artykułach 146 i 148 EWEA, które zostały wniesione przez Państwo Członkowskie, kierowanych:

- a) przeciwko aktowi lub zaniechaniu Parlamentu Europejskiego lub Rady lub obu tych instytucji stanowiących wspólnie, z wyjątkiem:
 - decyzji przyjętych przez Radę na podstawie artykułu 88 ustęp 2 akapit trzeci Traktatu WE,
 - aktów Rady przyjętych zgodnie z rozporządzeniem Rady dotyczącym handlowych środków ochronnych w rozumieniu artykułu 133 Traktatu WE,
 - aktów Rady, poprzez które Rada wykonuje uprawnienia wykonawcze zgodnie z artykułem 202 tiret trzecie Traktatu WE;
- b) przeciwko aktowi lub zaniechaniu Komisji na podstawie artykułu 11a Traktatu WE.

Trybunał Sprawiedliwości jest również właściwy do orzekania w zakresie skarg określonych w tych samych artykułach, wniesionych przez jedną z instytucji Wspólnot lub przez Europejski Bank Centralny przeciwko aktowi lub zaniechaniu Parlamentu Europejskiego, Rady, obu tych instytucji stanowiących wspólnie lub Komisji, jak również w przypadkach skarg jednej z instytucji Wspólnoty przeciwko aktowi lub zaniechaniu Europejskiego Banku Centralnego.

Artykuł 52

Prezes Trybunału Sprawiedliwości i prezes Sądu Pierwszej Instancji za wspólnym porozumieniem określają warunki, na jakich urzędnicy i inni pracownicy zatrudnieni przy Trybunale Sprawiedliwości świadczą wobec Sądu Pierwszej Instancji usługi umożliwiające jego funkcjonowanie. Niektórzy urzędnicy i inni pracownicy odpowiadają przed sekretarzem Sądu, który podlega prezesowi Sądu Pierwszej Instancji.

Artykuł 53

Procedurę Sądu Pierwszej Instancji reguluje tytuł III.

Jej postanowienia szczegółowe określa i uzupełnia w razie potrzeby regulamin proceduralny Sądu. Regulamin proceduralny może odbiegać od akapitu czwartego artykułu 40 oraz od artykułu 41, tak aby uwzględnić szczególny charakter sporów prawnych z dziedziny własności intelektualnej.

Na zasadzie odstępstwa od czwartego akapitu artykułu 20, rzecznik generalny może składać swe uzasadnione wnioski w formie pisemnej.

Artykuł 54

Jeśli skarga lub inny dokument procesowy skierowany do Sądu Pierwszej Instancji zostanie omyłkowo złożony u sekretarza Trybunału Sprawiedliwości, ten przekazuje go natychmiast sekretarzowi Sądu Pierwszej Instancji; jeśli skarga lub inny dokument procesowy skierowany do Trybunału Sprawiedliwości zostanie omyłkowo złożony u sekretarza Sądu Pierwszej Instancji, ten przekazuje go natychmiast sekretarzowi Trybunału Sprawiedliwości.

Jeśli Sąd Pierwszej Instancji stwierdzi, że nie jest właściwy do rozpoznawania skargi, dla której właściwy jest Trybunał Sprawiedliwości, kieruje ją do Trybunału Sprawiedliwości. Jeśli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi, że skarga należy do właściwości Sądu Pierwszej Instancji, kieruje ją do Sądu Pierwszej Instancji, który nie może odmówić właściwości.

Jeżeli w Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie Pierwszej Instancji są zawisłe sprawy mające ten sam przedmiot, dotyczące tej samej kwestii wykładni lub dotyczące ważności tego samego aktu, Sąd Pierwszej Instancji po wysłuchaniu stron może zawiesić toczące się przed nim postępowanie do czasu wydania wyroku przez Trybunał Sprawiedliwości lub w przypadku skarg na podstawie artykułu 230 Traktatu WE lub artykułu 146 Traktatu EWEA Sąd Pierwszej Instancji może odmówić właściwości, tak aby Trybunał Sprawiedliwości mógł rozstrzygnąć takie skargi. Na takich samych warunkach Trybunał Sprawiedliwości może również zadecydować o zawieszeniu toczącego się przed nim postępowania; w takim przypadku kontynuowane jest postępowanie przed Sądem Pierwszej Instancji.

Jeżeli Państwo Członkowskie i instytucja Wspólnot podważają ten sam akt, Sąd Pierwszej Instancji odmawia właściwości w celu umożliwienia Trybunałowi Sprawiedliwości wydania orzeczenia w sprawie tych skarg.

Artykuł 55

O ostatecznych orzeczeniach Sądu Pierwszej Instancji, orzeczeniach rozstrzygających kwestie merytoryczne tylko w części lub rozstrzygających kwestię proceduralną dotyczącą zarzutu braku kompetencji lub niedopuszczalności sekretarz Sądu Pierwszej Instancji zawiadamia wszystkie strony, a także wszystkie Państwa Członkowskie i instytucje Wspólnot, nawet jeżeli nie interweniowały w danej sprawie przed Sądem Pierwszej Instancji.

Artykuł 56

Odwołanie może zostać wniesione do Trybunału Sprawiedliwości w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia o orzeczeniu, od którego wnoszone jest odwołanie, od ostatecznych orzeczeń Sądu Pierwszej Instancji i orzeczeń tego Sądu rozstrzygających kwestie merytoryczne jedynie w części, lub rozstrzygających kwestię proceduralną dotyczącą zarzutu braku kompetencji lub niedopuszczalności.

Odwołanie takie może zostać wniesione przez każdą stronę, której wnioski nie zostały uwzględnione, w całości lub w części. Jednakże interwenienci, nie będący ani Państwami Członkowskimi ani instytucjami Wspólnot, mogą wnieść takie odwołanie jedynie wtedy, gdy orzeczenie Sądu Pierwszej Instancji dotyczy ich bezpośrednio.

Z wyjątkiem spraw dotyczących sporów między Wspólnotami a jej pracownikami, odwołanie może być również wniesione przez Państwa Członkowskie i instytucje Wspólnot, które nie interweniowały w postępowaniach przed Sądem Pierwszej Instancji. Sytuacja takich Państw Członkowskich i instytucji jest taka sama jak Państw Członkowskich i instytucji, które interweniowały w pierwszej instancji.

Artykuł 57

Każda osoba, której wniosek interwencyjny został oddalony przez Sąd Pierwszej Instancji, może wnieść odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości w ciągu dwóch tygodni od zawiadomienia o orzeczeniu oddalającym wniosek.

Strony postępowania mogą wnieść odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości od wszelkich orzeczeń Sądu Pierwszej Instancji wydanych na mocy artykułu 242 lub artykułu 243 lub czwartego akapitu artykułu 256 Traktatu WE, lub artykułu 157 lub artykułu 158 lub trzeciego akapitu artykułu 164 Traktatu EWEA, w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia o nich.

Odwołanie, o którym mowa w dwóch pierwszych akapitach niniejszego artykułu, jest rozpoznawane zgodnie z procedurą określoną w artykule 39 niniejszego Statutu.

Artykuł 58

Odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości jest ograniczone do kwestii prawnych. Podstawę odwołania stanowi brak właściwości Sądu Pierwszej Instancji, naruszenie procedury w postępowaniu przed Sądem wpływające niekorzystnie na interesy wnoszącego odwołanie oraz naruszenie prawa wspólnotowego przez Sąd Pierwszej Instancji.

Odwołanie nie może dotyczyć wyłącznie ustalenia wysokości kosztów postępowania lub wskazania strony je ponoszącej.

Artykuł 59

W wypadku wniesienia odwołania od orzeczenia Sądu Pierwszej Instancji procedura postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości składa się z części pisemnej i ustnej. Zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym Trybunału Sprawiedliwości, po wysłuchaniu rzecznika generalnego i stron, może odstąpić od procedury ustnej.

Artykuł 60

Z zastrzeżeniem artykułów 242 i 243 Traktatu WE i artykułów 157 i 158 Traktatu EWEA, odwołanie nie ma skutku zawieszającego.

Na zasadzie odstępstwa od artykułu 244 Traktatu WE i artykułu 159 Traktatu EWEA, orzeczenia Sądu Pierwszej Instancji o nieważności rozporządzenia stają się skuteczne dopiero po upływie terminu określonego w pierwszym akapicie artykułu 56 niniejszego Statutu, bądź jeśli w terminie tym wniesiono odwołanie — od daty jego oddalenia, jednak bez uszczerbku dla prawa strony do wystąpienia do Trybunału, zgodnie z artykułami 242 i 243 Traktatu WE lub artykułami 157 i 158 Traktatu EWEA, o zawieszenie skutków rozporządzenia, o nieważności którego orzeczono, lub o podjęcie innych środków tymczasowych.

Artykuł 61

Jeśli odwołanie jest zasadne, Trybunał Sprawiedliwości uchyla orzeczenie Sądu Pierwszej Instancji. Może on wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala lub skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd Pierwszej Instancji.

Gdy sprawa zostanie skierowana do ponownego rozpoznania przez Sąd Pierwszej Instancji, jest on związany orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości co do kwestii prawnych.

Jeśli odwołanie wniesione przez Państwo Członkowskie lub instytucję Wspólnot, które nie interweniowały w postępowaniu przed Sądem Pierwszej Instancji, jest zasadne, Trybunał Sprawiedliwości może określić, jeśli uzna to za konieczne, które ze skutków uchylonego orzeczenia Sądu Pierwszej Instancji uważa się za ostateczne wobec stron sporu.

Artykuł 62

Jeżeli w sprawach przewidzianych w artykule 225 ustęp 2 i 3 Traktatu WE oraz artykule 140a ustęp 2 i 3 Traktatu EWEA, pierwszy rzecznik generalny uzna, że zachodzi poważne ryzyko naruszenia jedności lub spójności prawa wspólnotowego, może wystąpić do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o poddanie orzeczenia Sądu Pierwszej Instancji kontroli.

Wniosek musi zostać złożony w terminie jednego miesiąca od wydania orzeczenia przez Sąd Pierwszej Instancji. W terminie miesiąca od otrzymania wniosku pierwszego rzecznika generalnego, Trybunał Sprawiedliwości decyduje, czy poddać orzeczenie kontroli.

Artykuł 62a

Trybunał orzeka w sprawie pytań będących przedmiotem kontroli zgodnie z procedurą nadzwyczajną na podstawie dokumentów przekazanych mu przez Sąd.

Zainteresowani, o których mowa w artykule 23 niniejszego Statutu, a także w przypadkach przewidzianych w artykule 225 ustęp 2 Traktatu WE oraz w artykule 140a ustęp 2 Traktatu EWEA, strony postępowania przed Sądem mają prawo, w wyznaczonym w tym celu terminie, przedstawić Trybunałowi pisma procesowe lub uwagi na piśmie odnośnie do pytań będących przedmiotem kontroli.

Trybunał może podjąć decyzję o otwarciu procedury ustnej przed wydaniem orzeczenia.

Artykuł 62b

W przypadkach przewidzianych w artykule 225 ustęp 2 Traktatu WE oraz w artykule 140a ustęp 2 Traktatu EWEA, bez uszczerbku dla artykułów 242 i 243 Traktatu WE, wniosek o poddanie orzeczenia kontroli oraz decyzja w sprawie otwarcia procedury kontroli nie mają skutku zawieszającego. Jeżeli Trybunał stwierdzi, że orzeczenie Sądu narusza jedność i spójność prawa wspólnotowego, kieruje sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd, który jest związany orzeczeniem Trybunału co do kwestii prawnych; Trybunał może określić, które ze skutków orzeczenia Sądu uważa się za ostateczne wobec stron sporu. Jednakże jeżeli rozstrzygnięcie sporu, przy uwzględnieniu rezultatu kontroli, wynika z ustaleń stanu faktycznego, na których oparte zostało orzeczenie Sądu, Trybunał wydaje orzeczenie ostateczne.

W przypadkach przewidzianych w artykule 225 ustęp 3 Traktatu WE i w artykule 140a ustęp 3 Traktatu EWEA, w przypadku braku wniosku o poddanie orzeczenia kontroli lub decyzji o otwarciu procedury kontroli, odpowiedzi udzielone przez Sąd na zadane mu pytania stają się skuteczne z chwilą wygaśnięcia terminów określonych w artykule 62 akapit drugi. W przypadku otwarcia procedury kontroli odpowiedzi, które zostały poddane kontroli stają się skuteczne wraz z zakończeniem tej procedury, chyba że Trybunał postanowi inaczej. Jeżeli Trybunał uzna, że orzeczenie Sądu narusza jedność lub spójność prawa wspólnotowego, odpowiedź udzielona przez Trybunał na pytania będące przedmiotem kontroli zastępuje odpowiedź Sądu.

TYTUŁ IV A

IZBY SĄDOWE

Artykuł 62c

Przepisy odnoszące się do właściwości, składu, organizacji i procedury izb sądowych ustanowionych na mocy artykułów 225a Traktatu WE i 140b Traktatu EWEA są zawarte w załączniku do niniejszego Statutu.

TYTUŁ V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 63

Regulamin proceduralny Trybunału Sprawiedliwości zawiera wszelkie postanowienia niezbędne do stosowania niniejszego Statutu, a w razie potrzeby do jego uzupełnienia.

Artykuł 64

Do chwili przyjęcia w niniejszym Statucie reguł dotyczących systemu językowego stosowanego w Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie Pierwszej Instancji, stosują się postanowienia regulaminu proceduralnego Trybunału Sprawiedliwości oraz regulaminu proceduralnego Sądu Pierwszej Instancji dotyczące systemu językowego. Postanowienia te można zmienić lub uchylić jedynie zgodnie z procedurą dokonywania zmian określoną w niniejszym Statucie.

ZAŁĄCZNIK I

SĄD DO SPRAW SŁUŻBY PUBLICZNEJ UNII EUROPEJSKIEJ*Artykuł 1*

Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej, zwany dalej „Sądem do spraw Służby Publicznej”, jest właściwy do rozpoznawania w pierwszej instancji sporów między Wspólnotami a jej pracownikami na mocy art. 236 Traktatu WE i art. 152 Traktatu EWEA, w tym sporów między organami i jednostkami organizacyjnymi a ich personelem, w odniesieniu do których przyznano właściwość Trybunałowi Sprawiedliwości.

Artykuł 2

W skład Sądu do spraw Służby Publicznej wchodzi siedmiu sędziów. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości tego zażąda, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zwiększyć liczbę sędziów.

Sędziowie są mianowani na okres sześciu lat. Ustupający sędziowie mogą być mianowani ponownie.

Wakaty uzupełnia się przez mianowanie nowego sędziego na okres sześciu lat.

Artykuł 3

1. Sędziowie są mianowani przez Radę, stanowiącą zgodnie z art. 225a akapit czwarty Traktatu WE i art. 140b akapit czwarty Traktatu EWEA, po konsultacji z komitetem przewidzianym w niniejszym artykule. Przy mianowaniu sędziów Rada zapewnia zrównoważony skład Sądu w odniesieniu do obywateli Państw Członkowskich pochodzących z możliwie najszerszego obszaru geograficznego oraz w odniesieniu do reprezentowanych krajowych systemów sądowniczych.

2. Każda osoba posiadająca obywatelstwo Unii i spełniająca warunki przewidziane w art. 225a akapit czwarty Traktatu WE i art. 140b akapit czwarty Traktatu EWEA może przedstawić swoją kandydaturę. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na zalecenie Trybunału Sprawiedliwości, określa warunki i zasady dotyczące przedstawiania i rozpatrywania kandydatur.

3. Tworzy się komitet składający się z siedmiu osobistości wybranych spośród byłych członków Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji oraz prawników o uznanej kompetencji. O mianowaniu członków komitetu oraz zasadach jego działania decyduje Rada stanowiąca większością kwalifikowaną na zalecenie prezesa Trybunału Sprawiedliwości.

4. Komitet wydaje opinię, czy kandydat jest odpowiedni do pełnienia funkcji sędziego Sądu do spraw Służby Publicznej. Komitet dołącza do tej opinii listę kandydatów o najbardziej odpowiednim doświadczeniu na najwyższym poziomie. Lista taka powinna zawierać co najmniej dwukrotnie większą liczbę kandydatów od liczby sędziów, którzy mają być mianowani przez Radę.

Artykuł 4

1. Sędziowie wybierają spośród siebie na okres trzech lat prezesa Sądu do spraw Służby Publicznej. Jego mandat jest odnawialny.

2. Sąd do spraw Służby Publicznej obraduje w izbach składających się z trzech sędziów. W niektórych przypadkach określonych w jego regulaminie Sąd może obradować w pełnym składzie, w składzie pięcioosobowym lub jednoosobowym.
3. Prezes Sądu do spraw Służby Publicznej przewodniczy obradom w pełnym składzie i w składzie pięcioosobowym. Prezesi składów trzyosobowych są wyznaczani na warunkach określonych w ust. 1. Jeżeli prezes Sądu do spraw Służby Publicznej jest przydzielony do izby trzyosobowej, przewodniczy on takiej izbie.
4. Właściwości i quorum pełnego składu, jak również skład izb i przydzielanie im spraw określa regulamin.

Artykuł 5

Artykuły 2–6, 14, 15 i 17 akapity pierwszy, drugi i piąty, a także art. 18 Statutu Trybunału Sprawiedliwości stosują się do Sądu do spraw Służby Publicznej i jego członków.

Ślubowanie, o którym mowa w art. 2 Statutu, składa się przed Trybunałem Sprawiedliwości, a decyzje, o których mowa w art. 3, 4 i 6, są podejmowane przez Trybunał Sprawiedliwości po konsultacji z Sądem do spraw Służby Publicznej.

Artykuł 6

1. Sąd do spraw Służby Publicznej jest wspierany przez służby administracyjne Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji. Prezes Trybunału Sprawiedliwości lub, w stosownym przypadku, prezes Sądu Pierwszej Instancji określa za wspólnym porozumieniem z prezesem Sądu do spraw Służby Publicznej warunki, na jakich urzędnicy i inni pracownicy zatrudnieni przy Trybunale Sprawiedliwości lub Sądzie Pierwszej Instancji świadczą wobec Sądu do spraw Służby Publicznej usługi umożliwiające jego funkcjonowanie. Niektórzy urzędnicy lub inni pracownicy odpowiadają przed sekretarzem Sądu do spraw Służby Publicznej, który podlega prezesowi tego Sądu.
2. Sąd do spraw Służby Publicznej mianuje swojego sekretarza i określa jego status. Artykuł 3 akapit czwarty, art. 10, 11 i 14 Statutu Trybunału Sprawiedliwości stosują się do sekretarza tego Sądu.

Artykuł 7

1. Postępowanie przed Sądem do spraw Służby Publicznej określają przepisy tytułu III Statutu Trybunału Sprawiedliwości, z wyjątkiem jego art. 22 i 23. W miarę potrzeb ustanawia się bardziej szczegółowe i szersze przepisy w regulaminie tego Sądu.
2. Przepisy odnoszące się do systemu językowego Sądu Pierwszej Instancji mają zastosowanie do Sądu do spraw Służby Publicznej.
3. Część pisemna postępowania obejmuje przedstawienie skargi i odpowiedzi na skargę, o ile Sąd do spraw Służby Publicznej nie podejmie decyzji, że niezbędna jest kolejna wymiana pism procesowych. W przypadku gdy przeprowadza się taką kolejną wymianę pism procesowych, Sąd do spraw Służby Publicznej może, za zgodą stron, zadecydować o rozstrzygnięciu sprawy bez przeprowadzenia postępowania ustnego.
4. W każdym stadium postępowania, w tym od chwili złożenia wniosku, Sąd do spraw Służby Publicznej może badać możliwość polubownego rozstrzygnięcia sporu i przyczyniać się do osiągnięcia ugody.
5. Sąd do spraw Służby Publicznej rozstrzyga o kosztach postępowania. Z zastrzeżeniem przepisów szczególnych regulaminu, strona przegrywająca zostaje obciążona kosztami, jeżeli sąd tak orzeknie.

Artykuł 8

1. Jeśli skarga lub inny dokument procesowy skierowany do Sądu do spraw Służby Publicznej zostanie omyłkowo złożony u sekretarza Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu Pierwszej Instancji, ten przekazuje go natychmiast sekretarzowi Sądu do spraw Służby Publicznej. Podobnie jeśli skarga lub inny dokument procesowy skierowany do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu Pierwszej Instancji zostanie omyłkowo złożony u sekretarza Sądu do spraw Służby Publicznej, ten przekazuje go natychmiast sekretarzowi Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu Pierwszej Instancji.

2. Jeśli Sąd do spraw Służby Publicznej stwierdzi, że nie jest właściwy do rozpoznawania skargi, dla której właściwy jest Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd Pierwszej Instancji, kieruje ją do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu Pierwszej Instancji. Podobnie jeśli Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd Pierwszej Instancji stwierdzi, że skarga należy do właściwości Sądu do spraw Służby Publicznej, kieruje ją do Sądu do spraw Służby Cywilnej, który nie może odmówić właściwości.

3. Jeśli w Sądzie do spraw Służby Publicznej i Sądzie Pierwszej Instancji są zawisłe sprawy dotyczące tej samej kwestii wykładni lub dotyczące ważności tego samego aktu, Sąd do spraw Służby Publicznej, po wysłuchaniu stron, może zawiesić postępowanie do czasu wydania wyroku przez Sąd Pierwszej Instancji.

Jeśli w Sądzie do spraw Służby Publicznej i Sądzie Pierwszej Instancji są zawisłe sprawy mające ten sam przedmiot, Sąd do spraw Służby Publicznej odmawia właściwości, tak aby Sąd Pierwszej Instancji mógł orzec w tych sprawach.

Artykuł 9

Odwołanie może zostać wniesione do Sądu Pierwszej Instancji w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia o orzeczeniu, od którego wnoszone jest odwołanie, od ostatecznych orzeczeń Sądu do spraw Służby Publicznej i orzeczeń tego Sądu rozstrzygających kwestie merytoryczne jedynie w części lub rozstrzygających kwestię proceduralną dotyczącą zarzutu braku kompetencji lub niedopuszczalności.

Odwołanie takie może zostać wniesione przez każdą stronę, której wnioski nie zostały uwzględnione, w całości lub w części. Jednakże interwenienci niebędący ani Państwami Członkowskimi, ani instytucjami Wspólnot mogą wnieść takie odwołanie jedynie wtedy, gdy orzeczenie Sądu do spraw Służby Cywilnej dotyczy ich bezpośrednio.

Artykuł 10

1. Każda osoba, której wniosek interwencyjny został oddalony przez Sąd do spraw Służby Publicznej, może wnieść odwołanie do Sądu Pierwszej Instancji w ciągu dwóch tygodni od zawiadomienia o orzeczeniu oddalającym wniosek.

2. Strony postępowania mogą wnieść odwołanie do Sądu Pierwszej Instancji od wszelkich orzeczeń Sądu do spraw Służby Publicznej wydanych na mocy art. 242 lub art. 243 lub art. 256 akapit czwarty Traktatu WE lub art. 157 lub art. 158 lub art. 164 akapit trzeci Traktatu EWEA, w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia o nich.

3. Prezes Sądu Pierwszej Instancji może rozstrzygać odwołania, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, stosując procedurę doraźną, która, w niezbędnym zakresie, może różnić się od przepisów niniejszego załącznika i która zostanie określona w regulaminie Sądu Pierwszej Instancji.

Artykuł 11

1. Odwołanie do Sądu Pierwszej Instancji jest ograniczone do kwestii prawnych. Podstawę odwołania może stanowić brak właściwości Sądu do spraw Służby Publicznej, naruszenie procedury w postępowaniu przed Sądem wpływające niekorzystnie na interesy wnoszącego odwołanie oraz naruszenie prawa wspólnotowego przez Sąd do spraw Służby Publicznej.

2. Odwołanie nie może dotyczyć wyłącznie ustalenia wysokości kosztów postępowania i wskazania strony je ponoszącej.

Artykuł 12

1. Z zastrzeżeniem art. 242 i 243 Traktatu WE i art. 157 i 158 Traktatu EWEA, odwołanie do Sądu Pierwszej Instancji nie ma skutku zawieszającego.

2. W przypadku wniesienia odwołania od orzeczenia Sądu do spraw Służby Publicznej postępowanie przed Sądem Pierwszej Instancji składa się z części pisemnej i ustnej. Zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie Sąd Pierwszej Instancji może, po wysłuchaniu stron, odstąpić od postępowania ustnego.

Artykuł 13

1. Jeśli odwołanie jest zasadne, Sąd Pierwszej Instancji uchyla orzeczenie Sądu do spraw Służby Publicznej i sam wydaje orzeczenie w sprawie. Jeżeli stan postępowania nie pozwala na wydanie orzeczenia przez Sąd Pierwszej Instancji, kieruje on sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd do spraw Służby Publicznej.

2. Gdy sprawa zostanie skierowana do ponownego rozpoznania przez Sąd do spraw Służby Publicznej, jest on związany orzeczeniem Sądu Pierwszej Instancji co do kwestii prawnych.

Protokół (nr 7)

**dołączony do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatów
ustanawiających Wspólnoty Europejskie (1992)**

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRZYJEŁY następujące postanowienie, które jest dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie:

Postanowienia Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie ani postanowienia innych Traktatów czy Aktów zmieniających lub uzupełniających te Traktaty w niczym nie naruszają stosowania w Irlandii artykułu 40.3.3 Konstytucji Irlandii.

Protokół (nr 8)
**w sprawie ustalenia siedzib instytucji i niektórych organów
i służb Wspólnot Europejskich oraz Europolu (1997)**

PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH,

UWZGLĘDNIAJĄC artykuł 289 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, artykuł 77 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali i artykuł 189 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

UWZGLĘDNIAJĄC Traktat o Unii Europejskiej,

PRZYWOŁUJĄC I POTWIERDZAJĄC decyzję z 8 kwietnia 1965 roku, bez uszczerbku dla decyzji dotyczących siedziby przyszłych instytucji, organów i służb,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie:

Artykuł

- a) Parlament Europejski ma siedzibę w Strasburgu, gdzie odbywa się 12 posiedzeń plenarnych, w tym posiedzenie budżetowe. Dodatkowe posiedzenia plenarne odbywają się w Brukseli. Komisje Parlamentu Europejskiego obradują w Brukseli. Sekretariat Generalny Parlamentu Europejskiego i jego służby pozostają w Luksemburgu.
 - b) Rada ma siedzibę w Brukseli. Posiedzenia Rady w kwietniu, czerwcu i październiku odbywają się w Luksemburgu.
 - c) Komisja ma siedzibę w Brukseli. Służby wymienione w artykułach 7, 8 i 9 decyzji z 8 kwietnia 1965 roku mieszczą się w Luksemburgu.
 - d) Trybunał Sprawiedliwości i Sąd Pierwszej Instancji mają siedziby w Luksemburgu.
 - e) Trybunał Obrachunkowy ma siedzibę w Luksemburgu.
 - f) Komitet Ekonomiczno-Społeczny ma siedzibę w Brukseli.
 - g) Komitet Regionów ma siedzibę w Brukseli.
 - h) Europejski Bank Inwestycyjny ma siedzibę w Luksemburgu.
 - i) Europejski Instytut Walutowy i Europejski Bank Centralny mają siedziby we Frankfurcie.
 - j) Europejski Urząd Policji (Europol) ma siedzibę w Hadze.
-

Protokół (nr 9)
w sprawie roli parlamentów Państw Członkowskich w Unii
Europejskiej (1997)

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRZYPOMINAJĄC, że kontrola sprawowana przez poszczególne parlamenty Państw Członkowskich nad ich rządami w zakresie działań Unii należy do organizacji i praktyki konstytucyjnej każdego Państwa Członkowskiego,

PRAGNĄC jednak zachęcić parlamenty Państw Członkowskich do aktywnego udziału w przedsięwzięciach Unii Europejskiej i zwiększyć możliwość wyrażania ich punktu widzenia w kwestiach, które mogą stanowić dla nich szczególnie przedmiot zainteresowania,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie:

I. Informacje dla parlamentów Państw Członkowskich

1. Wszystkie dokumenty konsultacyjne Komisji (zielone księgi, białe księgi i komunikaty) są bezzwłocznie przekazywane parlamentom Państw Członkowskich.
2. Projekty aktów prawnych wnoszone przez Komisję, określone przez Radę zgodnie z artykułem 207 ustęp 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, są przedkładane na tyle wcześniej, by rząd każdego Państwa Członkowskiego mógł zapewnić, aby parlament tego państwa otrzymał je w sposób należyty.
3. Między chwilą, kiedy projekt aktu prawnego lub projekt środka, który ma być przyjęty stosownie do tytułu VI Traktatu o Unii Europejskiej, jest przedstawiony we wszystkich językach przez Komisję Parlamentowi Europejskiemu i Radzie a datą jego wpisania do porządku obrad Rady w celu podjęcia decyzji bądź w celu przyjęcia aktu, bądź w celu przyjęcia wspólnego stanowiska, zgodnie z artykułem 251 lub 252 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, musi upłynąć sześć tygodni, z zastrzeżeniem nie cierpiących zwłoki wyjątków uzasadnionych w tym akcie lub we wspólnym stanowisku.

II. Konferencja komisji wyspecjalizowanych w sprawach wspólnotowych

4. Konferencja komisji wyspecjalizowanych w sprawach wspólnotowych, dalej zwana „COSAC”, utworzona w Paryżu 16 i 17 listopada 1989 roku, może przedkładać wszelkie uwagi, które uzna za właściwe, pod rozwagę instytucjom Unii Europejskiej, w szczególności na podstawie projektów aktów przekazanych jej na mocy zgodnej decyzji przedstawicieli rządów Państw Członkowskich, uwzględniającej charakter zagadnienia.

5. COSAC może rozważyć każdy projekt lub inicjatywę aktu prawnego w związku z ustanowieniem przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości mogące mieć bezpośredni wpływ na prawa i wolności jednostek. Parlament Europejski, Rada i Komisja są informowane o wszelkich uwagach przedkładanych przez COSAC na mocy niniejszego ustępu.
 6. COSAC może skierować do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji wszelkie uwagi, które uzna za właściwe, na temat działań legislacyjnych Unii, zwłaszcza w odniesieniu do stosowania zasady pomocniczości, przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz zagadnień związanych z prawami podstawowymi.
 7. Uwagi przedłożone przez COSAC w żadnym razie nie wiążą parlamentów Państw Członkowskich ani nie przesądzają ich stanowiska.
-

Protokół (nr 10)
w sprawie rozszerzenia Unii Europejskiej (2001)

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY

PRZYJĘŁY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie:

Artykuł 1

Uchylenie Protokołu w sprawie instytucji

Uchyła się Protokół w sprawie instytucji w perspektywie rozszerzenia Unii Europejskiej, dołączony do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie.

Artykuł 2

Postanowienia dotyczące Parlamentu Europejskiego

1. 1 stycznia 2004 roku i z mocą od początku okresu 2004–2009, pierwszy akapit w artykule 190 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i w artykule 108 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej otrzymuje brzmienie:

„Liczbę przedstawicieli wybieranych w każdym Państwie Członkowskim ustala się następująco:

Belgia	22
Dania	13
Niemcy	99
Grecja	22
Hiszpania	50
Francja	72
Irlandia	12
Włochy	72
Luksemburg	6
Niderlandy	25

Austria	17
Portugalia	22
Finlandia	13
Szwecja	18
Zjednoczone Królestwo	72 ¹⁾ .

2. Z zastrzeżeniem ustępu 3, całkowita liczba przedstawicieli w Parlamencie Europejskim w okresie 2004–2009 jest równa liczbie przedstawicieli określonej w artykule 190 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i w artykule 108 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, powiększonej o liczbę przedstawicieli nowych Państw Członkowskich, wynikającą z traktatów o przystąpieniu podpisanych najpóźniej do 1 stycznia 2004 roku.

3. Jeżeli całkowita liczba członków określona w ustępie 2 jest mniejsza niż 732, stosuje się korektę proporcjonalną do liczby przedstawicieli wybieranych w każdym Państwie Członkowskim, tak aby całkowita liczba była jak najbardziej zbliżona do 732. Korekta taka nie może prowadzić do zwiększenia liczby przedstawicieli wybieranych w każdym Państwie Członkowskim ponad liczbę określoną w artykule 190 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz w artykule 108 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej w odniesieniu do okresu 1999–2004.

Rada przyjmuje w tym celu decyzję.

4. Na zasadzie odstępstwa od drugiego akapitu artykułu 189 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i drugiego akapitu artykułu 107 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w przypadku wejścia w życie traktatów o przystąpieniu po przyjęciu przez Radę decyzji określonej w drugim akapicie ustępu 3 niniejszego artykułu, liczba członków Parlamentu Europejskiego może na okres stosowania tej decyzji tymczasowo przekroczyć 732. W odniesieniu do liczby przedstawicieli wybieranych w danych Państwach Członkowskich stosuje się taką samą korektę, jak określona w pierwszym akapicie ustępu 3 niniejszego artykułu.

Artykuł 3

Postanowienia dotyczące ważenia głosów w Radzie

1 ⁽¹⁾. (Uchylony)

⁽¹⁾ Ustęp 1 uchylony Aktem Przystąpienia z 2003 r.

2. W chwili każdego przystąpienia próg ustalony w drugim akapicie artykułu 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i w drugim akapicie artykułu 118 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, oblicza się tak, aby próg większości kwalifikowanej wyrażony w liczbie głosów nie przekroczył progu wynikającego z tabeli zamieszczonej w Deklaracji w sprawie rozszerzenia Unii Europejskiej, zawartej w Akcie Końcowym Konferencji, która przyjęła Traktat z Nicei.

Artykuł 4

Postanowienia dotyczące Komisji

1.⁽¹⁾ Dnia 1 listopada 2004 roku i z mocą od dnia podjęcia obowiązków przez pierwszą Komisję po tej dacie, artykuł 213 ustęp 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i artykuł 126 ustęp 1 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej otrzymują brzmienie:

„1. Członkowie Komisji wybierani są ze względu na swoje ogólne kwalifikacje. Ich niezależność jest niekwestionowana.

W skład Komisji wchodzi jeden obywatel z każdego Państwa Członkowskiego.

Liczba członków Komisji może zostać zmieniona przez Radę stanowiącą jednomyślnie.”.

2. Kiedy Unia składać się będzie z 27 Państw Członkowskich, artykuł 213 ustęp 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i artykuł 126 ustęp 1 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, otrzymają brzmienie:

„1. Członkowie Komisji są wybierani ze względu na swoje ogólne kwalifikacje. Ich niezależność jest niekwestionowana.

Liczba członków Komisji jest mniejsza niż liczba Państw Członkowskich. Członkowie Komisji są wybierani zgodnie z opartym na zasadzie równości systemem rotacji, którego zasady wykonawcze przyjmuje Rada, stanowiąc jednomyślnie.

Liczba członków Komisji jest ustalana przez Radę stanowiącą jednomyślnie.”.

Niniejsza zmiana stosuje się od dnia podjęcia obowiązków przez pierwszą Komisję po dacie przystąpienia dwudziestego siódmego Państwa Członkowskiego Unii.

3. Po podpisaniu traktatu o przystąpieniu dwudziestego siódmego Państwa Członkowskiego Unii, Rada, stanowiąc jednomyślnie, uchwała:

— liczbę członków Komisji,

⁽¹⁾ Ustęp 1 zmieniony Aktem Przystąpienia z 2003 r.

- zasady wykonawcze opartego na zasadzie równości systemu rotacji, zawierające wszelkie kryteria i normy niezbędne do automatycznego określenia składu kolejnych kolegiów, na podstawie następujących zasad:
- a) Państwa Członkowskie są traktowane na zasadzie ścisłej równości przy ustalaniu kolejności i długości pełnienia przez ich obywateli funkcji członków Komisji; tym samym różnica między całkowitą liczbą kadencji pełnionych przez obywateli którychkolwiek dwóch Państw Członkowskich nie może nigdy przewyższać jednej kadencji;
 - b) z zastrzeżeniem litery a), skład każdego kolejnego kolegium odzwierciedla zadowalająco demograficzny i geograficzny zakres wszystkich Państw Członkowskich Unii.
4. Do chwili, w której znajdzie zastosowanie ustęp 2, każde Państwo przystępujące do Unii jest uprawnione, w chwili przystąpienia, do posiadania w składzie Komisji jednego swojego obywatela w charakterze jej członka.
-